

Abonamentul

Pentru monarhie:

Pre an 6 fl., 1/2, an 3 fl., 1/4, an 1 fl. 50 cr.

Pentru străinătate:

Pre 1 an 18 frcs., 1/2, an 9 frcs., 1/4, an 4 frcs. 50 cm.

Fóea apare în fie care Sâmbătă.

Unirea

Fóe bisericescă-politică.

Insertiuni

Un șir garmond: odată 7 cr., a doua óra 6 cr., a treia óra 5 cr., și de fie care publicațiune timbru de 30 cr.

Totú ce privesce fóea să se adreseze la «Redacțiunea și Administrațiunea Unirii» în Blașiú.

Anul IV.

Blașiú 7 Aprilú 1894.

Numérulú 14.

Politică desperată.

Ceea ce facú cármuitorii actuali ai politicei nóstre de statú, nu putemú să o botezámú mai potrivitú, decâtú cu numele: *politică desperată*.

Ceea ce s'a petrecutú în timpulú din urmă, trebuie să pună pe gânduri și pe omulú celú mai nepăsătorii.

Înmormintarea lui Kossuth, cu vorbirile, ce s'au rostitú, cu cântările și cu pompa ei esttraordinară, a fostú o manifestațiune antidinastică și revoluționară atâtú de grandióasă, încátú efectele ei acum abia se potú apreția de ajunsú.

Absența celor 10 ministri dela înmormintare față de participarea corporativă a parlamentulú este unú faptú atâtú de irelevantú, încátú cu dreptú cuvintú se póte díce, că la înmormintare a fostú de față tótá lumea *oficiósă*.

Și faptulú acesta este de o extremă gravitate. Pentru că orí câtú de multú amú sci apreția datorința de recunoștință, ce o au Magiarii cátrá memoria lui Kossuth, dar una totú nu ne incăpe în minte, anume cum se potú uni cele petrecute în Pesta cu datorința de loialitate cátrá Supremulú Factorú de Statú, cátrá Dinastie și Tronú.

Ceea ce l'a făcutú pe Kossuth Kossuth, e tocmai ura neimpăcată cátrá Casa Habsburgilorú, e detronarea. Și tocmai de aceea manifestațiunile grandióse din Pesta, sub forma de pietate față de unú mortú, nu au fostú altceva decâtú o manifestațiune și mai grandióasă

îndreptată împotriva Domnitoriulú și a Casei domnitóre.

Este convingerea nóstră, că guvernulú sub nici o împrejurare nu-i era iertatú a se învoi, ca parlamentulú, alú doilea factorú constituționalú, să ia parte corporativú și oficiosú la înmormintare, nici ca orașulú-reședința a regelú să-lú înmorminteze pe Kossuth cu speșele sale.

Guvernulú însă s'a învoitú la tóte acestea și la alte la multe. Semnú, că a aprobatú acelea manifestațiuni.

Și conclusiunoa e: că guvernulú s'a învoitú și a conlucratú, ca în contra dinastiei și a regelú să se facă demonstrații de celú mai gravú caracterú.

Ei bine. Să ne răspundă orí ce omú cu minte: *Nu e asta politică desperată?*

Dar nu e numai atáta.

În acela-și timpú, în care se permite bruscareá Supremulú Factorú de statú, în acela-și timpú guvernulú continuă cu politica sa desperată și în josú.

În díua, în care móre Kossuth, curia din Budapesta decide tragerea înainte tribunalulú a membrilorú comitetulú naționalú în cauza memorandumulú.

Nu a luatú guvernulú în socotință, că memorandumulú a fostú compusú de comitetulú naționalú din însărcinarea conferinței naționale; că pașii comitetulú au fostú din nou sancționați de conferința națională; că memorandumulú a fostú destinatú pentru Rege, înainte

căruia iertatú este orí cui a se presenta cu orí ce rugare; că în sfârșitú la spațele comitetulú naționalú stă ca unú singurú omú întregú poporulú românescú.

Tóte aceste guvernulú nu le íea în socotință. Elú, care a bruscatú pe Domnitoriú, are curajulú să bruscheze și pe celea trei milióné de Románi.

Întrebámú a doua óra, să ne răspundă orí cine: *Nu e asta politică desperată?*

Unde vorú ajunge pe calea asta lucrurile, noi întru adevérú nu putemú prevedé.

Simțimú, — este unú instinctú, — că așa nu mai póte merge multá vreme. Încordările suntú atâtú de acute și se potențéază cu atáta furie nebună, încátú o cugetare mai liniștită nici nu e cu putință.

Simțimú, că córda e aprópe să se rupă, că vasulú e plinú.

Simțimú, mirosimú ceva nefericire. Ce? — Nu ne putemú da samá. N'avemú idee, ce póte să aducă viitorulú celú mai apropiatú.

Dar cu siguritate scimú, că bine n'are să urmeze, pentru că totú vintú s'a seménatú, și recólta trebuie să fie furtună.

Dumneđeú să feréscă țara de réu, căci ómenii dela cármă o ducú la prăpastie!

Politica *desperată* a stăpânitorilorú nostri ne este unica *sperare*, ultima rază, care ne mai mângăe cu apropiarea sfârșitului bunú.

Feuilleton.

Lampele Auer.

Ce să fie? Să fie óre numai urmări de ale dedării orí dórá presemne de îmbétrânire, că la flacăra unei lumini de stearinú nu mai potú ceti și scrie în tignă, nu mai potú ceti și scrie fără încordare, fără obosirea ochilorú.

Suntú mai aplicatú a crede partea primă; dar mirare nu ar avé să mé cuprindă nici de cea din urmă, căci nu numai de ađi, nu numai de erí mi-se trudesćú s'ermauú ochi cu felú de felú de litere mărunte, cu câte și mai câte scrisori schimonosite.

M'am pomenitú cu cartea în mână, și din frageda copilărie mai că nu-mi aducú aminte de lucruri și amintiri, în carú să nu-și aibă partea sa și cartea.

Cândú daú să mé gândescú la anii primii ai copilăriei, mé védú cu cartea în mână la zarea foculú din sobă cetindú și recetindú cu voce somnuroasă câteva șire de cuvinte puse lângă olaltă fără nice unú înțelesú. Mé védú ghemuitú pe vatră cu cartea plecatú spre zare și cu capulú spre carte plecatú, ér dela o vreme ímí pare că védú închináciuni

totú mai adânci și mai dese, asemenea închináciunilorú unui credinciosú Musulmanú.

Apoi ér mi-se pare, că védú, cum suflu în jărateculú stinsú pe jumătate, cercândú să-i daú viétă din a mea viétă, și cum ímí frecú ochii împăinginiți de somnú, pare că védú cum mé trudesćú, să sorbú literile, ce totú mai neastimpérate jócă vréndú să-și bată jocú de ochi-mi roșiți de somnú.

Une-orí, cândú în vatră se gátase jăraticulú de totú, saú nu era chipú să mai ținú viața în cărbuni, ímí stringeam hăinuțele pe lângă trupú, luam cartea subsuórá și íeșiam să-mi isprăvesćú lectia afară la lumina lunéi.

Cândú nu era frigú și nu erau nuori, ce să ímí opréscă lumina în cale, lucrulú curgea destulú de netedú. Eú ímí vedeam de lucru, luna íși vedea de cale, ea ímí da lumină, eú li țineam de urtú în calea-i monotónă, desmerdându-o cu felú de felú de vorbe lingușitóre. Și cândú eram la capetú, ímí vinia pare că a jele, că trebuie să-mi lasú prietina nóptea întregă singurică afară.

Dar nu totdeauna ímí mergeau trebile așa pe placú. Uneori nuorii pismoși se puneau între mine și între prietina mea lună, alteori vinia nemilosulú frigú și nu ímí da odihnă să-mi potú gáta în tignă lucrulú.

În sêri de aceste cuvintele desmerdátóre mi-se înăspriaú în gură, și íeșiau în chipú de ocări și blăstémuri la adresa nuorilorú réutăcioși orí a frigului neomenosú. În contra lunéi însă nici atuncia nu ímí scăpaú vorbe supérátóre. Ea nu era de vină și trebuie că era totú ca mine de supérată pe nuorii obraznici, ce i-se puneau în cale, trebuie că rábda cu mine dimpreună de frigulú înțepătorii. Nu se putea să nu-i fie milă, védându-mé suflândú în mânilé-mi înghețate de frigú; era cu neputință, să rămână nemișcată, cândú eú stăteam să-mi frângú mânilé și să-mi sdrobescú piciórele, mânilé frecându-le, piciórele bătându-le de olaltă.

Dar de unde am plecatú și unde am ajunsú? Am voitú să începú despre lampele de gazú mai nóue, lampele sistemulú Auer, și m'am perdutú în amintiri din frageda copilărie. Și ceea ce mi-s'a întâmplatú acuma, mi-se întâmplă de unú timpú mai adese. Adese mi-se întâmplă, să mé afundú cu gândulú în trecutú și să mé perdú în amintiri din vremurile acele. Óre totú cu atáta dragú ímí voiú aduce aminte la bétrânețe și de sêrile, ce le petrecú acum lângă masa-mi de scrisú saú de cetúú?

Nu scúú, dacă amintirile legate de lampami de petroleú cu flacăra-i rotundă vorú fi

Pentru că politica asta ne spune, că Dumneșeu însuși e sătul de isprăvile guvernărilor nostri. Quem Deus perdere vult, dementat.

Cultul lui Kossuth. — Actul cel dintâiu s'a sfârșit la mormintul, în care cetatea capitală și residențială a Regelui încoronat a așezat trupul aceluia, care declarase dinastia lipsită de tron. Nici pe un rege al său nu l'ar fi putut însoți poporul unguresc cu jale așa de insufletită ca aceea, cu care a însoțit el la mormintul pe acela, care își ridicase odinioară sabia asupra Regelui său legitim, și după ce i-s'a frânt sabia, totuși până la sfârșitul vieții sale a ținut în mână ridicată asupra Regelui cel puțin mănunchiul sabiei.

Nu vom să descriem solemnitățile, cu cari a înconjurat ungarul sicriul idolului său adus din Turin în capitala țerei. A fost înmormintarea acesta o demonstrație politică făcută întru serbătorirea revoluției unguresc din 1848—49. Cântările, cu cari a însoțit ungarul pe mortul lor, a fost cele ale revoluționarilor din anii aceia: *Kossuth Lajos azt üzente!* și: *Ne sirj, ne sirj, Kossuth Lajos!* și altele de aceeași tendință.

Cei ce au mai rămas din oștea revoluționară a lui Kossuth, în conductul funebrelă au mers laolaltă în frunte cu stégurile, sub cari se luptaseră odinioară în contra dinastiei. Poporul, care privia la conduct, prorumpea în strigăte de Eijen! când vedea rămășițele acestea ale oștii lui Kossuth trecându pe dinaintea sa.

Din prisosința inimii grăesce gura. Asta s'a adevărit de astă dată mai tare ca ori și când. N'au jelit compatrioții nostri ungar pe Kossuth. Kossuth era deja aproape de o sută de ani, ajunsese deci vrsta, în care în fiesce care clipă e îndreptățită așteptarea morții, vrsta, la care ajungându omul poate dice, că a trăit destul. N'au jelit ei pentru mórtea lui Kossuth, ci simțemintul oră de jale s'a referit la ținta, carea a

prefiț'o Kossuth ungarilor și nu au putut să o ajungă până acum nici Kossuth nici ceilalți ungar. Sau dóră a aștit cineva, ca la o serbare funebrelă, la o înmormintare creștină în loc de cântări religioase, prin cari să se cerșescă dela Dumneșeu pe sama celui repositat iertarea păcatelor și pedepselor, poporul să cânte cântece rășboinice și revoluționare și să prorumpă în strigăte de: Să trăescă?

Să trăescă! a strigat poporul, dară cu strigarea acesta aclamă pe soții lui Kossuth în lupta în contra dinastiei, érá cu aclamările acestea nu se amesteca nici o urare la adresa Regelui, care s'a împăcat cu națiunea. În cuvintările funebrele cele multe vorbitorii au preamărit cu cuvinte de cele mai însuflețite meritele lui Kossuth pentru națiune, dar s'au ferit ca de foc chiar și de cel mai mică cuvintelă, care s'ar puté referi la tron și la regele încoronat. Și acesta a fost un lucru foarte firesc. Glorificarea lui Kossuth și — regele! Glorificarea „marelui revoluționar”, precum a numit Imbriani pe Kossuth în parlamentul italian, și — tronul! Cum s'ar și puté uni acestea două lucruri?

De alte ori ungarul paradau cu loialitatea și învinuiau pe alții cu neioialitate. Acum numele regelui nu voră nici măcar să-lă amintescă. Dilele acestea de acum sunt ale dinastiei lui Kossuth: fiii „marelui revoluționar” primesc în capitala și reședința regelui delegații, nu numai private, ci conduse de cei ce stă în fruntea administrației prin comitate și cetăți. Delegațiile comitatelor și cetăților au fost conduse în mare parte de vicecomiți, primari ori alți oficiali comitatensi și orașenesci mai înalți. Pe lângă o purtare ca acesta nu e ironie a mai grăi despre loialitate?

Până și în clerul înalt al bisericii catolice din Ungaria s'au aflat doi ómeni, cari leau parte în ironisarea acesta. Ei încă au luat parte în cultul lui Kossuth. Cel mai de frunte dintre dășii, arhiepiscopul

Samassa de Agria a trebuit să-și verse veninul, pentru că nu a ajuns să fie primat și cardinal. Asupra cui? Elu gloriifică pe Kossuth. Întrebarea deci e de prisos.

Care e scopul acestor demonstrații, a spus'o Kossuth Ferencz, când răspundédu deputației comitatului Pestei conduse de vicecomite a șisú despre tatăl său: „Elu din altă cauză n'a revédu patria sa. În decursu de ani a trăit pentru o idee, pentru idea neatrândii depline a țerei unguresc. Că idea acesta se află în inima fiesce căru ungar, a aréat'o înmormintarea de ieri. În inima fiesce căru ungar arde idea lui, se deosebesce numai întru aceea, că în ce timp se va puté realiza.” La acestea să se mai adaugă, ce a șisú deputației locuitorilor din Hajdu-Szoboszló, cari sunt urmași ai ómenilor revoluționarului Bocska. Lor le-a șisú Kossuth Ferencz, că vésarea de sânge e lucru dureros, dar crede, că dacă lipsa o va cere, ei nici acum nu se voró retrage dinaintea ei.

Totă spre ilustrarea scopului, cel-lă a demonstrațiilor kossuthiste, pôte să servescă și episodul cel mai de pe urmă dela înmormintarea lui Kossuth.

Reproducem închierea raportului, cel-lă dá „Magyarország” despre înmormintarea lui Kossuth:

„Toți plângeau. — Acum s'a sfârșit! suspină șce mi de buze, și plânsu cu sughițu se aude în cimiteriu.

„Din cunună au rămas numai fășiile, frunțele le-a dusu poporul jeltorii.

„Dar încă nu s'a sfârșit. Bétranii honvegi facu onorurile cu flamurele de-asupra cripei, când Pékhy Tamás mai începe încă odată să grăescă și ridicându cele două stéguri vechi strigă:

„— Celu ce a juratú odată pe stégulú independenței, acela mai multu nu pôte să-și fie necredinciosu.

„— Kossuth nu a muritú! Faptele, succesele, spiritulú lui rămânú în veci.”

„Budapesti Hirlap” raportéză despre închierea înmormintării în chipul următoriu:

totu așa de plăcute, dar că la adâncile-mi bétrânețe, — de voiú avé díle să îmbétranescú, — lampa de petrolu cu forma ei de astăzi va fi numai o amintire din díle vechi de multu trecute, nu mai potú sta la îndoelá.

Ar fi pripire a vré să spunú, ce lampe vorú fi pe atuncia. Din anú în anú se facú schimbări, lumea atât de repede înaintéză, de nici pe unú anú nu poți spune înainte, unde vomú fi ajunsú, unde vomú sta, cândú vomú scrie díua din urmă a anului de față. Atâta însă cutezú a dice și aș fi în stare să facú prinsó, punéndú 100 în contra 1, că preste 30—40 de ani din lampele de astăzi nici pomenire nu va mai fi.

Ími aducú aminte, că în copilărie pe sate luminile de sêu erau în mare cinste, și ađi pôte nici în satele mai muntóse și mai ferite de lume nu mai găsescú luminú de sêu. Lampele de petrolu numai pe la anii 60 au pornitú în lume, și ađi țeranulú celú din urmă încă își are lampa sa, și lampa fi este mai bună, de cum erau cele mai bune lampe dela începutú. Și totuși ce deosebire între lampa lui și lampele mai nóúe cu lespele de metalú sau țeseturá de sirmá de-asupra feștiléi, lampe numite pe nemție Wunderbrenner, dela lumina lorú intradeverú uimitóre în a sa frumșetá și a sa tării!

Lampele de gazú sistemulú Auer saméná în multe cu lampele de petrolu cu flacără rotundá, lampe, la cari feștila e trasá ca îmbrácăminte pe unú hornetú subțirelú de ferú, și unde ceva mai sus de-asupra feștiléi vedú o pálárie micá de metalú sau o țeseturá de sirmá sub-

țirică. Pe hornetulú, ce trece tocmai prin mijlocul lampe, aerulú pôte intra în flacără, că să-l mărăescă ferbințela.

La ardere aerulú, sau mai bine șisú partea din aerú numitá oxigenú e netrecutú de lipsá. Fără oxigenú arderea e cu neputință.

Ímpresurá foculú, și de poți, închide-lá, să nu pétrundá la elú aerú și prin aerú oxigenú, și până a-și bate în palmi, l'ai stinsú, și l'ai stinsú mai bine ca prin unú potopú de apă. Er de vrei să-lú inferbinți, să-lú înfăcárezi mai tare, griji să aibá destulú aerú, și destulú oxigenú în aerulú, cel-lú înconjurá. Și de nu estú îndestulitú cu sporiulú, fá-i vintú cu gura sau cu fofulú, și vei vedé, cum fi cresce flacárei ferbințela și puterea.

La lampele de petrolu cu hornete în mijloc aerulú mereú se împrospețéză și se împrospețéză neaseménatú mai bine și mai íute, ca la lampele de masá, unde aerulú pétrunde înlăuntru la feștilá printre nisce grații gálbióre. Încolo celealalte părți ísu ca și la lampele de masá. Acolo ca și aici de-asupra flacárei se ridicá hornulú de sticlá, în lăuntru cáruia flacára arde mai liniștitá, scutitá fiindú de trémurarea aerului din sticlá și încáldíndu-lú ílú ridicá, până ílú scóte și fi aratá drumulú în afará, érá loculú ílú ocupá aerú próspețú venitú din josú. Aerulú acesta încă se încáldesce în scurtá vreme și încáldíndu-se pornesce pe calea, ce l-a aréat'ó celú dintâiu, și în locu-l vine altulú, și în loculú acestuia încă altulú, fără ínterupere, până ce se stínge lampa.

Lampele cu gazú de luminatú saméná

destulú de bine cu lampele de petrolu, întru câtú la acelea íntoemai ca și la acestea flacára e sau în forma unei creste arcuate, sau mai grósá și mai rotunđitá cam în forma unui coperișu de turnú rotundú.

Lampele de gazú cu flacără subțire ísu fórté simple. La capetulú țevii apertura e lătáretá și subțire, și totú subțire și lătáretá e și flacára gazului aprinsú la capulú țevii, dar neaseménatú mai íntinsá și mai lătáretá, în forma unorú aripi de fluturí. Ca flacára să fie scutitá de curenți de aerú, i-se pune o pálárie de porcelanú sau de sticlá. Afară de flacára ardétoare lampele de gazú pôte numai pálárie de porcelanú te mai face să-ți díci lampá.

Formá mai de lampá au lampele de gazú sistemulú Argand. Am șisú formá mai de lampá, căci afará de vasulú, ce cuprinde petrolulú și afará de feștilá, are totú, ce are o lampá cu feștilá și cu flacără în formá de conú. Gazulú ese în lampá prin o aperturá ínelará.

Ferbințela flacárei la mijloc e mai mare, acolo unde ajunge mai multú aerú, și fiindú la mijlocú mai ferbinte, mijloculú i-se ridicá în chipulú unei limbi de focú.

Și ca flacára de gazú să lumineze încă și mai cu putere, în mijloculú flacárei, unde flacára e mai ferbinte, se pune o lespele micá de metalú sau o țeseturá finá de sirmá subțirică.

Metalulú încáldítú în flacără în de-ajunsú ferbinte, se inferbintá, se roșesce, și se albesce, și mărăesce puterea luminátóre a gazului de luminatú.

„S'a sevârşitū.

„Câteva minute cei doi fiiori (ai lui Kossuth) și publicul jeliatoriū au statū nemîșcați, cîndū Péchy Tamás a adusū stégulū honveđilorū din 48, care a trecutū prin învingerile luptei pentru libertate, și l'a aședatū pe mormintū dîcîndū acestea:

„— Depunū pe mormintulū tēu acestū stégū alū honveđilorū, care are puterea vrăjîtore, cā acela, care l-a juratū odată, îi rămāne credinciosū pānā la mōrte, pe cum l-ai fostū credinciosū tu, îi suntemū credinciosī noi și îi vorū fi credinciosī urmātorii nostri. Sfințitū prin atingerea cu mormintulū tēu ridicū și înaltū ērā stégulū honveđilorū unguri și-lū dau fiilorū tēi, să-lū atingā și să stea cu credință vecinicā lângā elū.”

În chipul acesta a închiatū unū consilierū intimū alū Maiestății Sale serbările ostentative, cu cari compatrioții nostri unguri au însoțitū înmormintarea lui Kossuth. Și să nu uitāmū, cā Péchy Tamás a trecutū pānā acum de unulū dintre ungurii cei mai loiali și într'unū șirū lungū de ani a fostū președintele casei deputaților.

Se întăresce totū mai multū scirea, cā președintele camerei deputaților Bánffy Dezső în urma ținutei sale rezervate față cu demonstrațiunile kossuthiste va trebui să cedeze altuia presiulū.

„Budapesti Hirlap” a primitū din Graz următoarea informațiune: „După informațiuni sosite din Laibach regele trecîndū pe acolo în călătoria la Abbazia s'a exprimatū înaintea mareșalului Carnioliei b. Hain în chipū extraordinarū de ostinditorū despre cultulū celū esageratū alū lui Kossuth din Ungaria. „Slovenski Narod” în numărulū său celū mai de aprōpe va aduce detairi despre manifestările acestea ale regelui.”

Revistă bisericescă.

Din Patrie.

În catolici a făcutū o bună impresiune denumirea episcopului Possilovicī

de arhiepiscopū în Agram. Denumirea acēsta pe dreptulū se consideră ca o desavuare a guvernului ungurescū, a cărui candidați în decursū de mai bine de trei ani, cātū a statū vacantū scaunulū arhiepiscopescū, au fostū respinși dela Roma. Causa, cā Roma nu și-a datū consensulū la denumirea candidaților propuși de guvernū, este împrejurarea, cā guvernulū ungurescū în umplerea scaunelorū episcopesci nu este condusū de motivulū curatū de a promova binele bisericeī, ci de motive politice; de unde fără a mai căuta la cualificațiune și merite ecclesiastice se încercă a înalța la demnitatea episcopescă persōne, dela cari pōte spera serviții politice. Pentru Croați, cari ar fi doritū mai bucurosū pe arhiepiscopulū Bosniei dr. Stadler, încā este mângăitōre denumirea lui Possilovicī la Agram, de-ōrece acesta este născutū croatū, și nu-i importatū din Ungaria proprie.

Participarea arhiepiscopului Samassa și episcopului Szmrecsányi la înmormintarea francmasonului Kossuth pe dreptulū este reprobată de lumea cu simțeminte în adevērū catolice.

Roma.

Diarulū „Pol. Corr.” i-se scrie din Roma, cā enciclica Papei cātrā episcopii poloni din Rusia, Germania și Austria are să facă o impresiune fōrte plăcută în S. Petersburg din cauza laudelorū, ce se facū țarului. Foile polone din Polonia rusescă și din Galiția de unū timpū în cōce se tângue, cā Sfinția Sa ar negleze interesele catolicilorū poloni și ar părțini pe Ruși. Prin enciclica sa a voitū Papa să dovedescă, cā interesele religioase ale Polonilorū îi zacū la inimă ca și ale altorū națiuni catolice. La concipiarea enciclicei are parte însemnată și cardinalulū Ledochovski. Papa are

firma speranță, cā provocarea la amicitia și simțulū de dreptate alū țarului nu va rămānē fără efectū.

Totū din Roma se scrie diarulū catolicū „Köln. Volksztg”, cā s'ar fi începutū tractativele între S. Scaunū Apostolicū și între regimulū Prusiei pentru înființarea unei nouē episcopii rumpēndu-se o parte din archidieceasa de Köln și una din diecesa de Trier, cari suntū de totū vaste. Reședința nouēi episcopii are să fie Aachen ori Xanten.

Frância.

Din incidentulū atentatului cu dinamitū din biserică Madeleine generalulū rusescū Bogdanovicī a trimisū arhiepiscopului de Paris Msgr. Richard o telegramă de urmātorulū cuprinsū: „Minunea, ce a reținutū mâna atentatorului, care a voitū a comite crima în casa lui Dumneđeū, pe cîndū era acolo adunată tinerimea pentru ascultarea prediceī, este o nouă dovadă evidentă despre protecțiunea plină de îndurare a lui Dumneđeū asupra Frânciei, și chiarū pentru acēsta noi Ruși ne grăbimū a Vē felicita pe Eminența Vōstră ca pe arhiepiscopulū Parisului.”

Ar putē invēța multū Francesii dela generalulū rusū. Ei însă conduși de francmasoni în locū de a nutri simțulū religiosū, voescū a-lū stîrpi cu totulū din inima poporului. Pentru respândirea nereligiozității s'a înființatū o reuniune formală, care a începutū să introducă așa numitulū „botezū civilū”.

Revistă politică.

Afaceri interne.

Curia regescă din Budapesta în ședința secretă din 20 Martie a respinsū cererile de nulitate în cestiunea procesului intentatū comitetului naționalū românū din cauza memorandului; și așa întregū comitetulū naționalū va fi trasū la 7 Maiū înaintea judecătōriei. Procesulū acesta este celū mai importantū dintre tōte procesele politice intentate pānā acum Românilorū. În alte procese au figuratū ca acușati persōne singuratiche, pe cîndū acum e acușată o corporațiune, care a compusū și respânditū memorandulū din încredințarea alegătorilorū romāni din întregā țara.

Ședințele dietale erau să se reîncepā în 2 a c., dară considerîndū președintele dietei, cā deputații fiindū sub durerōsa impresiune a morții lui Kossuth nu vorū putē desbata cu tōtā obiectivitatea, au amānatū pe 5 a c. deschiderea dietei. La insistința guvernului și terminulū de 5 a c. încā s'a schimbatū, și astfelū numai Lunī în 9 a c. se vorū începe desbaterile dietale, de cumva nu vorū avē domniū ministri motive pentru o nouă prolongire a vacanțelorū. Dlū Werkerle prevede, cā deputații Kossuthiști, cari l'au sprijinitū pānā acum în cestiunea reformelorū bisericesci, îl vorū trage la asprā răspundere pentru purtarea lui în afacerea Kossuth, și pentru aceea se teme a da față cu ei.

În ținutulū Macăului reîncepū mișcările socialiste. Indiviđi necunoscuți împărțescū printre poporū scrieri volante.

În tocmā ca lampelē descrise isū făcute și lampelē sistemulū Auer, așa numite dela vienesulū Auer von Welsbach, inventatorulū lorū. Flacāra le este conică și e străbătută de curențū de aerū, ce neîncetatū se renesce, necontentitū se înprospetēză și înferbîntă țesătura de zirconiū mestecatū cu oxidū de lanthan, thoriū, yttriū, ceriū și neodymiū.

Țesătura se face așa, cā se fea zirconiū amestecatū cu oxidii elementelorū amintite și se combină cu acidū azoticū. Sărurile azotate ale acestorū elemente se solvescū în apă, și în soluțiunea astfelū căpētată înmulāmū o țesătură mică de bumbacū. Țesătura ajunsă la saturațiune se scōte și se uscā bine, apoi se pune în flacără de gazū. Flacāra arde țesătura de bumbacū, dar în loculū ei rămāne cenușa, ce se ține strînsū de olaltă și în flacără nu se consumă, ci se inferbîntă și respāndesce o lumină intensivă orbitōre, cu atāta mai plăcută, cu cātū trage puținū a verđie.

Cîndū prima dată am vēdūtū lampelē sistemulū Auer, stam și admiram lumina lorū intensivă și frumosă și nu-mi puteam da samă, ce lumină pōte fi drăgălașa lorū lumină.

Multă vreme voiū fi statū privindū-o și admirāndū-o și asemēnāndū-o în tările și frumșete cu taria și frumșeta luminilorū cunoscute. Și cîndū m'am smulsū de lângā ea, ca să mē ducū, judedecata imi era făcută, și dacā s'ar fi înțimplatū să fi pusū a judeca, ce e dreptū, cununa primă o dādeam lampelorū electrice cu arcū voltaicū, dar apoi cununa a dōua ne-trecutū ar fi avutū lampelē sistemulū Auer.

De atunci am cercatū, să aflu taina

luminei Auer, și am și aflatū, cāte vi-le povestiū, și pe lângā cele povestite mai aflat'am încā și asemēnările, ce bărbați competenți în lucru au făcutū între puterea luminei Auer și puterile celorlalte luminī.

Decātū lumina lampelorū de gazū cu flacără subțire, lumina lampelorū Auer e de 4 ori mai puternică și încā și mai bine, ēr decātū a lampelorū sistemulū Argand de 3 ori și jumētate. Lumina Auer e mai puternică și decātū lumina lampelorū electrice de incandescență, dar lampelē electrice cu arcū voltaicū totuși o lasă departe în urma lorū. Ceva înțaietate totuși are și asupra lampelorū electrice cu arcū voltaicū, înțaietate destulū de momentōsă, deosebirea de prețū considerabilă, după ce lumina lampelorū cu arcū voltaicū e aprōpe de 3 ori mai scumpă ca lumina Auer.

Lumina Auer în privința puterii și a ieftinătății, socotite amîndōue împreună, e lumina cea mai practică dintre tōte luminile cunoscute pānā acum, și unde au gazū de luminatū la îndemānă, s'a și introdusū cu repejune. Însă pe lângā tōte părțile sale bune omeniū pricepuți în ale luminei suntū de părere, cā pānā la deplinătate încā multe îi lipsescū și luminei Auer. Omeniū pricepuți în ale luminei ținū, cā prin lampelē sistemulū Auer, ce-i dreptū, s'a făcutū unū pașū înainte, dar numai unū pașū s'a făcutū, și și acela cine scie, ore tocmā pe calea drēptă, ce duce spre țîntă, sau dōrā numai pe o cale laterală cu încunjurū și ocōle? Cine ar putē să spună?

Poliția până acum a pus mâna pe scrierile intitulate: „Vin socialiştil!” — „Ce voesc socialiştil?” — „Despre cestiunea lucrătorilor.” — „Capital și lucru.” Nimic nu poate caracteriza mai corect sistemul greșit de guvernare al pretinșilor nostri liberali, ca dese procese de presă și mișcările socialiste, și încă nu între naționalitățile nemagiare și la orașe, ci acolo, unde Magarii sunt mai compacti, și la țară, unde poporațiunea e mai scutită de agitatori socialişti de profesiune. În loc de reforme bisericesti, nedorite de nimeni, mai bine s'ar ocupa guvernul cu delăturarea relelor, de cari suferă țara.

Austria.

În cercurile parlamentare se vorbește, că dezbaterile asupra bugetului abia va ține vre-o trei zile.

Contele Hohenwart a pregătit un proiect pentru reforma electorală, dară neobținându aprobarea majorității din coalițiune, își va retrage proiectul.

Liberalii din Bucovina lucră cu mare insistență la patronii lor din Viena, ca președintele țerei br. Krausz să fie dimisionat. Vina lui înainte liberalilor jidano-poloni este, că br. Krausz nu e condus de dușmănie față cu Românii bucovineni.

Social-democrații au ținut o adunare în Viena declarându, că cu ori ce preț voesc să elupte introducerea sufragiului universal. Între mijlocele de luptă cel mai eficace se consideră greva generală, și de aceea se și dau îndrumări conducătorilor, ca pe membrii partidului social-democrat, care se compune mai ales din proletari, să-l organizeze așa, ca la timpul său să se și potoască scena greva.

Fruntașii Rutenilor din Galiția au ținut o conferință pentru statorirea programului politic al poporului ruteni. În conferință s'a primit proiectul de rezoluție, prin care se urgiteză constituirea pe base naționale a tuturor Rutenilor, realizarea drepturilor garantate prin constituțiune și promovarea intereselor poporațiunii rutene dela orașe și dela țară; că în lupta politică se vor alia numai cu elemente, cari stau pe bazele dreptății, și vor face opoziție guvernului și partidelor de ață, cât timp nu se va schimba sistemul actual dușmănos al poporului ruteni.

Francia.

Monarchul nostru din incidentul petrecerii sale în luna trecută în Cap San-Martino pe teritoriul francez a acordat președintelui republicii franceze Carnot ordonul S. Ștefan. Predarea acestui ordon s'a făcut cu mare solemnitate de către ambasada austro-ungară din Paris în 29 Martie. Unele diare din decorarea acesta a dlui Carnot deduc o apropiere între Franchia și întreita alianță. Alte diare merg și mai departe și conchid la formarea unei alianțe între Franchia, Rusia și puterile întreitiei alianțe. Scopul acestei incitante alianțe ar fi suprimarea anarhismului.

Diarul „Paris” dice, că fostul

ministru francez Flourens ar fi tradat reprezentantului unei puteri străine cheea pentru descifrarea scrierii cu semne, ce o folosește guvernul în corespondințele diplomatice secrete. Dacă scirea acesta s'ar adevăra, ar arunca o umbră întunecată asupra politicilor francezi.

Serbia.

Serbia în loc de a se consolida se pare, că merge totu spre ruină. Luptele între partidele politice nu se mărginesc la cuvinte, ci trecu la faptele cele mai crâncene. De curându s'au întâmplat două omoruri politice, cărora au cădut jertfă doi deputați progresiști, anume Zvetko Zettankovici, care a fost lovit cu sâcurea în cap pe stradă în Batocina, și Dragici Dratkovici, care a fost strâpuns cu cuțitul în Gorasița. Atentatele s'au întâmplat în aceeași oră, deși în localități diverse. Atentatorii sunt aderenți de al partidului radical, care cu ori ce preț voesc, să ajungă era la putere.

Cabinetul Simici și-a dat dimisiunea, care a fost și primită de către regele. Causa dimisiunii este criza financiară a țerei. Noul cabinet l'a compus fostul ministru de interne Svetomir Nicolaievici. Ținuta politicii interne și externe va rămâne cea deliniată în programul cabinetului Simici.

Correspondințe.

Din Câmpie la 4 Martie 1894.

Clarissime Domnule Redactor!

Joi în 1 a e. s'a binecuvîntat biserica gr. cat. din Zaulu de câmpie acum de curându renovată.

Acastă comună deși mică și miseră, din mai multe puncte de vedere e una din cele mai însemnate în Câmpie. În Zaulu se află o biserică ungurească de piatră destul de frumoasă, două curți domnesci ale lui Vass și Ugron, și una jidovă, gară cu telegraf la calea ferată, ce trece chiar prin mijlocul Zaului, oficiu postal, drum de comunicațiune petrit, cancelarie notarială de cerc, sediul medicului cercual, ba până acum nu de multu chiar și cancelaria protopretorială. Poporațiunea cu puține excepțiuni e românească, dară din cauza uneia din cele mai vechi și mai arbitrare comasări în cea mai mare parte ajunsă aproape la sapă de lemn.

Biserica românească e foarte miseră, din care causă atât edificiul s. bisericii, cât și al școlii gr. cat. de aci începuse a deveni obiect de critică pentru călătorii, cari treceau în sus și în jos prin Zaulu. Deci ne mai putându suferi preotul din Zaulu Basiliu C. Vlassa o astfel de umilire în fața lumii străine, carea nu cunoscă împrejurările critice ale sermanului popor din Zaulu, în lipsa totală de venit bisericesti încă în 1893 și-a înduplecat poporul, ca să împrumute și a și împrumutat dela casa arhidiecezană din Blasiu 800 fl. cu scop, ca să reedifice școla, ce era amenințată cu închidere, și să renoveze s. biserică, în carea din cauza stării deplorabile, în care se afla, nu mai putea servi lui Dumnezeu nici cându era sora nici cându era plouă ori vântu. După reedificarea școlii, carea ață e una din cele mai frumoase și mai corespunzătoare în câmpie, din banii împrumutați abia au mai rămas

atâția, cât să se potoască cumpăra materialul de lipsă la renovarea sfintei biserici; pentru competența măestrilor și pentru întreținerea lor cu costu nu era nimica. Deci cu abnegațiune demnă de un adevărat servitoriu al s. altariu preotul din Zaulu a oferit măestrilor în totu decursul lucrului costul gratis. După aceea ca să aibă de unde le respăti și lucrul, a pornit în persoană pe nise timpuri chiar nefavoritore prin unele comune românești din câmpie după ajutoriu în bani și bucate, numai și numai să potoască termina opul începută, ca barem acum în timpul penitenței să aibă unde aduce jertfă lui Dumnezeu pentru lipsele poporului său. Astfel după multe jertfe și mari ostenele i-a succedat a ridica în Zaulu o biserică, carea pentru poporul și împrejurările, între cari se află, este destul de mare, proporționată și frumoasă. Nu se potoască trece cu vederea, că acestu preot în nisuițele sale nobile a fost foarte multu ajutat de notariul cercual de acolo dl Pamfiliu Podoba.

La binecuvîntarea acestei biserice dintre mai mulți preoți invitați din tractul Ludogului au participat preoții din Ciuciu, cel din Teuren și cel din Chimitelnicu, ér tractul Pogăcele, de care se ține și Zaulu, abia a fost reprezentat prin preotul din Miheșu. Dl protopop a lipsit. După ce am luat parte la serviciul divin și la stropirea cu agiasmă a sfintei biserici și a poporului adunat preste câteva sute parte din locu, parte din juru, nu-mi mai restă alta, decât să dic: Dea Dumnezeu acestu zel și altor preoți, ca câtu mai îngrabă să ne vedem sfintele biserici și școlile și prin ele poporul înflorind.

Unu participant.

Șomoștelnicu 31 Martie 1894.

Onorate Domnule Redactor!

Vă rog, ca să binevoiți a da locu în prețuită-vă fœe următorilor rânduri, și adevă:

În vara anului 1893 dl Sonu Popu din comuna noastră Șomoștelnicu cu ocaziunea visitațiunii dlui protopop din tractul Iernutulu a donat pe sama sfintei biserici 60 de mii de cărămidă și 4 orgii cubice de piatră, pentru care pe această cale îi aducem mulțămită. Ér noi locuitorii gr. cat. ai acestei comune vădându această faptă creștină și avându și vre-o câțiva bani ca bani crescuți în comună pe sama sfintei biserici, ne-am hotărât cu toții, ca să zidim o biserică de piatră. Și așa am ales pe dl Șofronu N. Oprea ca conducătoriu în afacerile zidirii s. biserici și lângă dînsulu încă patru inși, pe Danciu Vasiliu, Franchu Ananie, Franchu Tôderu și Popa Emandache, cari aleși s'au promis a face toate drumurile, ce vor fi de lipsă la edificarea bisericii, precum plățirea vămilor și a. totu din busunariul dlor fără de a da cea mai mică ciuetanță de bani spesați cu ocaziunea umblării dlor.

Dar onorați cetitori, în comuna noastră, o comună mică, abia se află până la 130 de fumuri, între cari și vre-o câțiva magarii, ér biserica noastră cea veche e pusă într'unu cimiteriu, unde au fostu morminte, și acolo puterile nu ne-au ajutat a o zidi; afară de aceea e de o parte a comunei și e locu necorespunzătoriu pentru o biserică de piatră, ér altu locu nu am avut.

Dar vădându alesulu nostru dl Șofronu N. Oprea starea cea tristă, în care ne aflăm, a propus comitetulu comunalu, ca să ne

doneze unu locu comună aflătoriu în mijlocul comunei pe sama s. bisericii, ceea ce s'a și primitu și întăritu din partea întregului comitetu comună.

Er după ce s'a făcutu contractu de donațiune prin dlă notariu comună Moise Birtalom, și sciindă dlă Șofronu N. Oprea, că fără ajutoriul vre unui avocată bravu nu se va pute dobândi și dela comitetul comitatensu, așa a mersu la dlă avocată Basiliu Zehană în Dicső-Szt-Martinu și l'a rugat, să binevoescă a ne duce în indeplinire cererea și dorința noastră. Er dlă avocată Basiliu Zehană l-a și promisă dlui Șofronu N. Oprea, că întru câtu fi va fi cu putință, le va duce în indeplinire, adecă va mijloci dobândirea locului dela comitetul comitatensu și intabularea acelu locu pe sama s. bisericii gr. cat. din Șomoștelnicu. Și cu mare anevoie și după multe ostenele Onoratulu dnă avocată prin mijlocirea, zelulu și energia dnei sale în 30 Ianuariu 1894, ținându-se în Dicső Szt Martinu o adunare comitatensă preste măsură mare, a ieșitu învingătoriu cu majoritate de voturi dobândindu-ne loculu și dela comitetul comitatensu pe sama s. bisericii. Er în 29 Martie venindă dlă solgăbirău Horváth din Iernutu la fața locului ne-a dată și concesiunea de a pute zidi biserică pe loculu dobânditu în mijlocul comunei, și așa totă starea cea critică și tristă, în care ne aflăm mai înainte neavând unde zidi biserică a dispărutu.

Cu acēsta aducemū multămită onoratuului dnă Basiliu Zehană avocată în Dicső Szt Martinu și dorimū toți locuitorii gr. cat. al acestei comune, ca să trăiescă la mulți ani, să mai potă indeplini astfel de lucruri pentru națiune, deorece rară se mai pōte întâmpla, ca unu locu comună din mijlocul comunii să devină locu bisericesc gr. cat. în timpul de acuma.

Asemenea aducemū la cunoștința onorațiilor cetitori, cumcă venindă în comuna noastră dlă Șofronu N. Oprea în 1894, abia se afla în comună o fōe ori două de cetitu, ar ađi prin zelulu și energia dlui Șofronu N. Oprea putemū numera în comuna noastră până 10 plugari, cari pōrtă „Gazeta“ ori „Fōea poporului“ ori alte foi, precum totu dlui avemū de a-i mulțami, că comuna noastră potū să dicu că va fi cea dintăiu în tractulu Iernutulu cu biserică de piētră, și putemū dice, că nefindă dlă Șofronu N. Oprea în comuna noastră, noi astădi nu amū zidi biserică de piētră, dar așa cu ajutoriul lui Dumneđu și după zelulu dlui Șofronu N. Oprea și ascultarea poporului gr. cat. din Șomoștelnicu, care poporū potū să-lu numescă bravu și cu fapte creștine bune, fiindu-ne materialul totu gata și caratū la fața locului, în 2 Aprilu ne vomū apuca de edificarea sūntei bisericii gr. cat. în comuna Șomoștelnicu.

Unu plugariu.

Adunarea din Alba-Iulia.

(Raportu specialu.)

Voiū să raportezū pe scurtu despre adunarea de protestare, ce era să se țină în Alba-Iulia în 4 a c.

Eū adecă amēsuratū misiunii, ce am luatū asupra-mi de a vē raporta adecă, am mersū la Alba-Iulia, cu tōte că în presara adunării, înainte de plecarea, am aflatū, că convocatoriū au revocatū ținerea adunării.

Am ăisū întru mine: Mē ducū, să vēdū, ce are să fie, cum a fostū trēba cu revocarea,

cu atātū mai virtosu, că sciam bine, că revocarea n'a pututū să ajungă la cunoștința tuturorū, și că prin urmare în Alba-Iulia totū are să fie multă lume romānescă.

Nici nu m'am înșelatū. Tōte trenurile de nopte erāu îndesuite de lume romānescă, care se grăbia la Alba-Iulia spre a protesta împotriva proiectelorū guvernului. Sute face numărul acelora, pe cari l-am întorsū cu vestea despre revocarea adunării.

Am sositū la Alba-Iulia și încă în zori de ăi am constatatū adevērulū presupunerii mele, că lume multă va veni, fiindū că de revocare n'a pututū afla.

Întru adevēru pe câtū potū da cu socotēla, pe la 7 ore dimineața se aflău în spațioșă piață a Albei-Iulie cam 3—4000 de romāni.

Îmi crescea inima la vederea acestei mulțimi, care singurā era de ajunsū pentru a face o adunare imposantă. Dar în același timpū mē durea inima, cândū socotiam, că vre-o 12 mil ar fi venitū, și că ținerea adunării ar fi fostū o oțelire a spiritului naționalu, și totodată o imponentă manifestațiune față cu stările, ce ni-s'au creatū și ni-se pregătescū.

Vēdēndū mulțimea adunată așteptāndū cu nerăbdare și fără orientare, am datū să cercū după aranjatori, după conchematori. N'am aflatū nici unulu, cum nu ați vēdutu dvōstre cei ce din cauza revocării n'ati fostū acolo.

Mē ducū la avocatulū Nicola, unulu dintre convocatori, și afiu, că e dusū în comisie, și că a lăsatū în loculu sēu pe avocatulū Patia.

Cândū mē întorcū dela Nicola, vēdū venindū pe protopresbiterulū Ivanu, alū doilea conchematoriū alū adunării. Îl întrebū, ce are să facă. Îmi spune, că va dice poporului, că adunarea e oprită, și decī să se împraștie. Eū protestezū și cerū o consultare. Elū îmi refusă. Și făcu, cum ăise.

După ce s'a împraștiatū poporulū, am vēdutu actele referitoare la ținerea adunării. Și am aflatū, că adunarea n'a fostū oprită, ci n'a fostū concēsă din capulu loculu.

Prin urmare adunarea a fostū convocată încă înainte de a se fi primitū concesiunea. Tocmai de aceea nesuccesulū adunării eū în mare parte flū punū și în sarcina lipsei de energie și de pricepere a convocatoriilor din Alba-Iulia.

Sciū, că constatările acestea vorū supera. Dar să mē erte ori cine, totū nu e cu cale a purta 3—4000 de omeni în timpū scumpū de lucru fără a sci, ore concede-se va ținerea adunării, și apoi după ce totuși l'ai adunatū, să-i spezezi acasă fără a le spune macarū o vorbă de Dōmne ajutā.

Dorescū, ca adunarea proximă să succedā. Eū însă dreptū spunū, din Alba-Iulia nu așteptū nimica bunū. Eū adecă suntū pătītū îmi aducū aminte de adunarea de protestū împotriva asilelorū de pruncī. Atunci încă s'a făcutū convocarea, fără ca domniū din Alba-Iulia să fie făcutū vre-o pregătire.

Am spusū adevērulū, pentru ca să ne îndreptāmū. Să punemū vina și pe noi, nu numai pe alții. **Sincerus.**

Noutăți.

Din Archidieceșă. În ședința consistorială din 3 a c. parochia vacantă a Budăului în protopopiatulū Ludoșului s'a conferitū On. Vasiliu Vlăsa, adm. par. în Zău în tractulū Pogăcele, erā parochia Zaului s'a conferitū On. Teodoru Nagy, fostū cooperatoriū parochialū în Grindū.

Procese de presă. Șirulū proceselorū de presă pentru epistolele de aderință trimise condamnatilorū în procesulū „Replicei“ s'a începutū. Marți în 3 a c. s'a pertractatū înaintea curții cu jurați alū 13-lea procesū alū „Tribunei“. intentatū pentru aderința adresată de cătră dlă Simeonū Bratu comerciantū în Mihaltū dlorū A. C. Popovici și N. Romanū și publicată în Nr. 209 din 1893 alū „Tribunei“. Acusatulū a fostū declaratū de vinovatū pentru preamărirea de-

lictelorū provēdute în cod. pen. §. 174 și condamnatū la 100 fl. amendă sau 20 zile temniță ordinară, erā dlă A. Balteșu redactorulū reponsabilū alū „Tribunei“ la 60 fl. amendă sau 6 zile închisōre ordinară și subtragerea alorū 300 fl. din cautiunea foil. În 24 a c. se va ținē pertractarea finală în procesulū intentatū „Tribunei“ pentru aderința publicată în Nr. 226 din 1893. Acusatū suntū dnii Popa Necșă ca tipografū, Corneliu Scurtu ca redactorū alū „Tribunei“, Iovu Băbuțu preotū, Ioanū Munteanū, George Lupu, Aurelū Al. Lazarū, Ioanū Naicu, Davidū Ionū Grafu și Ioanū Davidū Drăganū din Buciumă-Șasa ca autoriū adresei de aderință.

Miseria în comitatulū Sáros. Din nordulū țerei, mai alesū din comitatulū Sáros, sosescū vești triste. Poporulū cu moșie încă nu are ce mânca, erā ajutōrele, ce sosescū, nu ajungū nici pentru cei fără avere și necapaci de lucru. Față de lipsele enorme abia s'au adunatū 8000 fl. și 9 vagōne de pāne. În locū de a face pompă regescă luf Kossuth mai bine ar jertfi patrioții pentru descendenții legionarilorū luf Rákoczy și Bocskay, cari au să se lupte acum cu fōnea și miseria.

Rugăciuni pentru Kossuth în Blăși. Mōrtea luf Kossuth a produsū mare durere și consternare în întregū Israelulū de pe globulū ungurescū. Nu ne va cuprinde decī mirarea, că jidovimea din Blăși și-a ținutū de o patriotică și pie datorință a se ruga pentru marele defunctū. Rugăciunea s'a făcutū Sāmbătā, căci ăi mare este acēsta la Jidovi. Ca locū de rugăciune și-au alesū biserică calvinescă din Blăși-satū, unde s'au întrunitū în 31 Martie mai toți Jidovii din Blăși. Se dice, că jidovimea ar fi fostū invitatā la rugăciune pentru Kossuth de cătră auctoritățile administrative din Blăși. Se pōte. Că jidovimea împreună cu câțiva unguri calvini se rōgă pentru Kossuth în biserică calvinescă, nu ne cuprinde mirarea: ei ținū cu celū mai tare. Dară nu ne putemū mira de ajunsū, că ce au căutatū în biserică calvinescă între jidovi și calvini unii membri ai antistiei comunale din locū, cari până acum se dau totū de Romāni și de creștini dreptcredincioși? Nu cumva se simtū îndemnatī a trece la judaismū în speranța, că proiectulū despre recepțiunea Jidovilorū în curēndū va deveni lege? Că s'au prezentatū la rugăciunea pentru Kossuth și unii primari de pe sate dimpreună cu șerbitorii deregătoriului Versenyi din Beșinēu, încă nu ne mirāmū: aceștia suntū dedați să asculte de poruncă, fără a sci pentru ce. După terminarea rugăciunii pentru Kossuth a urmatū pomēna în Hotel „Univers“. E de însemnatū, că totū ceremonialulū, spre lauda aranjatoriilorū fie ăisū, a decursū în cea mai mare liniște, așa câtū ceilalți locuitori ai Blășului, ocupați cu afacerile lorū, nici nu au sciutū, ce serbare momentōsă se întâmplă în opidulū lorū.

Pentru ce sprijinescū reformații reformele guvernului? Acēsta o spune br. Bánffy președintele dietei ungare și președintele mirēnū alū conventului bisericii reformate din Ardelū, care în adunarea dela 29 Martiū a districtului reformatū ardelenescū vorbindū despre progresele și întărirea bisericii reformate a ăisū între altele, că statulū sprijinesce totū în mai mare mēsură biserică reformată, și prin sprijinulū acesta, precum prin dotarea proiectată a clerului, acesta va fi deplinū recompensatū pentru eventualele daune, ce le-ar suferi prin esecutarea reformelorū bisericesci. — Așa dară din interesū materialū și nu din convingere sprijinescū reformații politica bisericescā a guvernului.

Casuri de mōrte. Ioanū Gallū, protopopū gr. cat. alū tractului Șamșodū și parochū în Supurulū de susū (în diecesa Gherlei) după unū morbū seurtū a reposatū în 30 Martiū a. c. în alū 64-lea anū alū etății și alū 36-lea alū preoției. — Ioanū Ceonțea, preotū gr. cat. în Ghiladū (diecesa Lugoșului) în urma unū morbū mai îndelungatū a reposatū.

În veci amintirea lorū!

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

XIX.

Hurmuzaki și s. Unire.

(Continuare.)

7. Hurmuzaki ne istorisește, că împăratul Carol al VI-lea a întemeiat o dieceasă nouă cu reședința în Făgărașu la rugarea „episcopului Pataki“, care s'a simțit îndemnată a face această rugare prin împrejurarea, că dînsulu a recunoscut, că scaunul arhieresc de Alba-Iulia este greco-oriental, și prin urmare dînsul nu are dreptul să se așeze într'insul. ¹⁾

Este interesant, cându vezi, că Hurmuzaki și ideile, cari l'au făcut pe Pataki, să stăruască pentru înființarea dieceșei Făgărașului, cu toate că până acum nu s'a aflat nici un singur document, din care să se poată vedea, că Pataki ar fi conlucrat la înființarea acelei dieceșe în calitate de episcop. Dotarea dieceșei Făgărașului s'a întimplat deja în 23 Decembrie 1715. Er Pataki a fost consacrat episcop numai după 18 Maiu 1721, cându Roma a canonizat diecesa Făgărașului. De unde apriat se vede, că Pataki cel puținu în calitate de episcop nici odată nu a putut lucra pentru înființarea unei dieceșe, care fusese înființată și canonizată înainte de ce dînsul și-ar fi început funcținea de episcop, și prin urmare nu se pote vorbi nici de motivele, cari l'ar fi îndemnat, să lucre pentru înființarea ei. Ca motivu la înființarea dieceșei Făgărașului n'au servit ficțiunile lui Hurmuzaki, ci împrejurările, cari noi le-am spus într'altă locu. ²⁾ Pataki a fost denumit din partea împăratului episcop pentru scaunul arhieresc, în care ședuse Atanasie, er acesta pentru scaunul, în care ședuse Teofil și antecesorii lui. Toți aceștia au ocupat scaunul arhieresc de Alba-Iulia. Ce scrupulu mai putea deci să aibă Pataki, ca să nu ocupe acestu scaun arhieresc? Pentru ce n'ar fi putut să fie condus Pataki de o idee cu totul contrară la aceea, ce i-o atribuie Hurmuzaki, și anume de idea, că după ce scaunul de Alba-Iulia este forte vechi, și pote că a existat și înainte de schismă, acesta a trebuit să fie unit odinoră cu Roma, și deși timp îndelungat a fost ocupat de episcopi schismatici, totuși în idee a statu totdeauna, până ce a ajuns erăși în posesiunea legitimă a episcopilor uniți cu Roma. Pe basa acestora Pataki ar fi putut cere, nu înființarea unei dieceșe noue cu reședința în Făgărașu, ci conservarea dieceșei vechi cu reședința în Alba-Iulia. Noi nu dicem, că așa a cugetat Pataki, dar dacă scriem istoria numai după închipiri arbitrare, precum face Hurmuzaki, atunci putem atribui lui Pataki ori ce idei, ce ne convin noue.

Dar deși Hurmuzaki la pag. 95 ne spune, că Pataki a insistat pentru înființarea dieceșei Făgărașului din motivul acela, că elu ar fi recunoscut, că scaunul episcopesc de Alba-Iulia după dreptu compete unui Arhieresc greco-oriental, pe care nu era terat să-lu conturbe în posesiunea acestu legitim, totuși la pag. 96 afirmă tocmai contrariul, că adică Pataki vedea în înființarea dieceșei Făgărașului o sentință de morțe pentru scaunul

¹⁾ Auf Ausuchen des Bischofs Pataki fand sich Kaiser Carl VI demnach veranlaszt die Errichtung eines unirten Bisthums mit dem Sitze in Fogarasch zu beschliessen. . . . Der länger als ein halbes Jahrhundert leerstehende griechisch-orientalische Bischofsitz Siebenbürgens, obwohl an reicher Diöcesanzahl und geistlicher Aushilfe verkürzt, stand in der Idee und nach gültiger kanonischer Auffassung noch immer unberührt und unangefochten aufrecht. Von dieser Erkenntnis durchdrungen, drang Pataki nicht bloß auf die auch Kraft anderer Gründe anempfohlene Verlegung, sondern vornehmlich und unbedingt auf die päpstliche Anerkennung und Bestätigung des unirten Bisthums und fand in Betreff seiner beiden Anforderungen, obwohl nach längerer Verhandlung, ein willfähiges Gehör.

²⁾ Vezi capitulu nostru: »Sincai despre s. unire« §. 5 pag. 193 și următoarele.

mitropolitanu de Alba-Iulia. ¹⁾ Va să dică, Pataki odată se retrage din Alba-Iulia, ca să lase locu unui Arhieresc gr. or., er altă dată se retrage de acolo, pentru ca să închidă unui Arhieresc gr. or. calea la același scaun. Etă în ce contradiceri cade acela, care făuresce, er nu scrie istoria.

8. Hurmuzaki nu are nici idee de teologie. Elu nu scie, că biserica catolică recunoște de valide chirotonirile întimplate în biserica orientală, și pentru aceea ne spune în contra adevărului istoric, că Atanasie a fost chirotonit de două ori după ritul latin în Viena. ²⁾ Elu n'are cunoștințe despre instituțiile bisericești catolice, pentru aceea ne spune, că iesuitul Salbeck umbla, să se facă episcop în locul lui Aron, ³⁾ deși iesuitilor le sunt interdise demnitățile eclesiastice afară de ordul lor. ⁴⁾ Pe Petru Aronul îl face nepotul al episcopului Ioan Inocențiu Klein, deși între acești doi bărbați mari n'a existat nici o legătură de sânge. ⁵⁾ Despre mitropolitul Atanasie ne spune, că a murit în 1714, ⁶⁾ deși acesta s'a întimplat în 19 Augustu 1713. ⁷⁾ Despre protopopul din timpul episcopului Rednicu (1764—1772) ne povestește, că s'au rugat de Papa Clement al VIII-lea, să le dea de episcop pe Inocențiu Klein, deși acel Pontific a gubernat biserica cu mai mult de unu secul și jumătate înainte de episcopul Rednicu și anume dela 1592—1605. ⁸⁾ Confundă sinodele bisericești unite, ca d. e. atunci, cându acelea, ce s'au întimplat în sinodul din Sept. 1700, le istorisește, ca și cum s'ar fi întimplat în sinodul din Octombrie 1698. ⁹⁾ Insuși Barițiu, amiculu lui Hurmuzaki, este silit, să rectifice mai multe erori comise de acesta. ¹⁰⁾ De unde se vede, că Hurmuzaki nu era în clar nici cu istoria bisericești catolice universale, nici cu istoria particulară a Românilor uniți.

9. Erorile grave indigite până acum și altele și mai grave, cari le vom indigita de aci încolo dovedesc până la evidentă aceea, ce am susținut dela început, că adică lui Hurmuzaki i-a lipsit cunoștința lucrurilor bisericești, despre cari a scris, și prin urmare auctoritatea lui totdeauna este suspectă. Insa și mai suspectă devine autoritatea lui, dacă vom considera, că i-a lipsit totalu imparțialitatea, care trebuie să împodobescă pe unu istoriografu. Esemple pentru probarea aserțiunii noastre avem nenumerate, însă pentru ca să nu lungim studiul nostru în infinit, ne mărginim la înregistrarea numai câtorva din acelea.

Hurmuzaki persecută cu o pasiune deosebită și totdeauna cu sacrificarea adevărului biserica catolică. Ca să poată lovi mai tare în acesta, ne-o prezintă ca pe o speculantă, care nu are nici o grije de a convinge pe omeni despre adevărul religiunii sale, nici nu-i pasă de cultura poporului, ci numai de înmulțirea sufletelor prin proselitismu. Și pentru ca această calumnie să fie și mai seducătoare pentru cei ce nu cunosc istoria bisericească, nu se știe a preamări față cu biserica catolică secta calvinilor, pe cari îi prezintă ca pe nise omeni, cari au pus mare pondă

¹⁾ In der Aufrichtung des Fogarascher Bisthums sollte, wie Pataki vermeinte, das Todesurtheil für den bisherigen griechisch-orientalischen Metropolitanstuhl von Karlsburg . . . mit inbegriffen enthalten sein. (pag. 96).

²⁾ Er (Atanasius) wurde . . . in der katholischen Stiftskirche zur St. Anna nach römischem Ritus als Bischof ausgeweiht und in der Voraussetzung des wirklichen Unionsvollzuges zum Oberhirten für die neuerrichtete unirte Diöcese in Siebenbürgen feierlich und urkundlich ernannt. Pag. 56. Minciuna acesta este scosă din scriitorii calvinesci.

³⁾ Wohl bewarb sich um den erledigten Bischofsitz . . . auch der als Generalvikar (?) zugeweihte Jesuit P. Salbeck (pag. 129.)

⁴⁾ Vezi capitulu nostru »Sam. Klein despre s. Unire« pag. 114 și 115.

⁵⁾ Pag. 107.

⁶⁾ Pag. 89.

⁷⁾ Vezi Nilles Symb. I. p. 390.

⁸⁾ Pag. 193.

⁹⁾ Pag. 87.

¹⁰⁾ Vezi Părți alese din istoria Transilvaniei v. I. mai virtuos pag. 195, 198, 206.

pe instrucțiunea, cultura și literatura poporului român. Dar să reproducem textualu cuvintele lui Hurmuzaki: »Die reformirte Propaganda suchte, dem Geiste ihrer eigenen Kirche gemäss, mehr durch religiöse Überzeugung auf Grund des selbsteigenen Bibelstudiums und der vernünftigen Auslegung der Religionswahrheiten Proselyten anzuwerben und förderte deshalb mit besonderem Eifer den Unterricht, die Bildung und die religiöse Literatur der Rumänen; ¹⁾ die katholische Propaganda ihrerseits, um das religiöse Gewissen und die tiefinnige Bekehrung der ungarnten Menge sich durchaus nicht kümmernd, ging auf die Geistlichen und deren Spitzen los, gewann diese durch Angebot der wirksamen materiellen Mittel und hielt die Arme für geschlagen, wenn die Generale und Offiziere sich ergeben hatten, ohne auf die übrige Mannschaft zu achten, als ob diese nur ein willenloses Zugehör der Geistlichkeit vorstellen würde, und dieser unbedingt und ungefragt allenthalben zu folgen bemüssigt wäre.« ²⁾

Cătu de neadeverate și tendințose sunt laudele, ce le face Hurmuzaki calvinilor, cetitorii nostri sciu din altu loc. ³⁾ Insa însuși Hurmuzaki își combate aserțiunea sa neadeverată, contradicându-și în modul cel mai bizar, ce se pote închipui. Elu însuși ne spune într'altu loc, că poporul român tocmai în era calvinilor a fost ținut într'unu helotismu social, politic și religios înfricoșat: »Die durch socialen, politischen und religiösen Helotismus tief verkümmerte rumänische Bevölkerung erwies sich im Grossen und Ganzen als unzugänglich für theoretisch theologische Lehrmeinungen, die neben dem grossen Abstände von ihren bisherigen Glaubenssätzen nicht einmal den lockenden Vortheil boten, eine praktische Besserung ihrer argen kirchlichen und sonstigen Zustände in unmittelbarem Gefolge mitzuführen.« ⁴⁾ Față cu aserțiunea, că protestanții calvini se îngrijă de instrucțiunea poporului român, însuși Hurmuzaki ne spune într'altu loc cu totul contrariul: »So liegt der Grund hievon in dem Umstand, dass die griechisch-orientalischen Kirchenvorsteher in Siebenbürgen schon längst der Gerichtsbarkeit des calvinischen Superintendenten unterstellt waren, der leicht begreiflich weniger auf strenge Kirchenzucht der Geistlichkeit und catechetischen Unterricht der Jugend in ihrer eigenen Religionslehre als vielmehr auf Proselytenmacheri zu Gunsten seines Bekenntnisses Bedacht nahm.« ⁵⁾ Că protestanții calvini nu aveau nici o grije de creșterea morală și instrucțiunea religioasă a poporului român, ne mai spune Hurmuzaki și cu aceste cuvinte: »Andererseits (das Volk der Rumänen) in kirchlicher Beziehung der Oberaufsicht eines calvinischen Superintendenten unterstand, der weit weniger dem religiösen Unterricht und der sittlichen Erziehung, als vielmehr der protestantischen Bekehrung der rumänischen Jugend seine angelegentliche Fürsorge, wenn auch ohne ausgiebigen Erfolg, angedeihen liess.« ⁶⁾ Contradicerea, în care a cădat Hurmuzaki numai din pofta de a calomnia biserica catolică, ese la ivelă și mai lămurit, unde ne spune, că poporul român la sfârșitul erei calvine era totalu lipsit de cultură și instrucțiune: »Ferner stellte sich bei dem gänzlichen Mangel an Bildung und Unterricht der rumänischen Bevölkerung eine didaktische Einwirkung auf die religiöse Ueberzeugung, also eine gewissenhafte Bekehrung derselben als vorderhand unausführbar und nur allmählig und langsam erreichbar dar.« ⁷⁾ Etă, dar că »zelu deosebită«, cu care »Pro-

¹⁾ Cătu de neadeverată este aserțiunea acesta, ne spune însuși calvinul P. Bod cu aceste cuvinte: »Scholis Valachi carent, atque adeo rarissimi inter illos sunt, qui legere noverint.« Archivu pag. 740.

²⁾ Pag. 18.

³⁾ Vezi Capitulu nostru: Sam. Klein despre Mitropolia de Alba-Iulia pag. 117 și urm.

⁴⁾ Pag. 9

⁵⁾ Pag. 8 și 9.

⁶⁾ Pag. 23, 24.

⁷⁾ Pag. 25.

paganda calvină" a promovată — după Hurmuzaki (la pag. 18) — „instrucțiunea, cultura și literatura religioasă a Românilor”, a avut de efect „totală lipsă de cultură și instrucțiune a populațiunii române” (dela pag. 25).

Că în contra bisericii catolice a scris Hurmuzaki un neadevăr grosolan, se vede tot din cuvintele lui: „Er (Kollonits) liesz das über seinen Auftrag vom Jesuiten Szent-Ivány verfaszte und in Tyrnau gedruckte Buch: „De ortu, progressu et diminutione Schismatis graeci etc.”. worin absichtsvoll die bis auf geringe Abweichungen fast durchgängige Gleichheit der griechisch-orientalischen und römischen Glaubenslehre hervorgehoben wird, wie in Oberungarn, so nunmehr in Siebenbürgen reichlich verbreiten. Mehrere Tausende Katechismen, wie vorden in ruthenischer, so nun in romanischer Sprache in katholischen Sinne abgefasst, auf des Kardinals Kosten gedruckt und an die romanische Bevölkerung, hauptsächlich an die Jugend vertheilt, waren dazu bestimmt bei derselben der katholischen Lehre Eingang zu verschaffen. Romanische Kinder fanden Aufnahme, Ausbildung, Verpflegung und Unterstützung in katholischen Schulen. Ein neuerrichtetes und wohl ausgestattetes geistliches Seminar in Klausenburg sorgte durch Erziehung romanischer Priester für die dauernde Verbreitung der katholischen Lehre unter dem zu bekehrnden Volk, gleichwie es die Seminare von Tyrnau und Agram für die anderen zu bekehrnden Völkerschaften thaten.“¹⁾

Cetitorul nepreocupat pute vedea, că Hurmuzaki, care la pagina 18 ne spunea, că Propaganda catolică nu se îngrijia, ca cea protestantă, de instrucțiunea, cultura și literatura religioasă a poporului român, nici de conștiința religioasă și conversiunea basată pe convingere a mulțimii, la pag. 36 ne istorisește tocmai contrariul, că adevărul Propaganda catolică tocmai prin literatura românească se silea a lumina poporul despre adevărul religiunii catolice, ér tinerimea română era primită, ajutată și cultivată în școlile catolice, cum nu fusese nici odată în școlile protestante.

Astfel stând lucrul, întrebăm, că ce autoritate mai pute avea unii scriitorii, care cade în astfel de contradicții? Și cine iar mai pute numi imparțial?

(Va urma.)

Mititelu.

Poveste din Portugalia.

(Fine.)

„Întru adevăr! Minunată idee! — Dar stai, pot să cercu o cale încă și mai bună. Betsy Norris e una dintre prietenele mele cele mai bune. Îi voi scrie îndată, ca să nu perdem vreme. Ea e bună ca un înger și poate să esopereze ori ce dela tatăl său.”

Și Alice grăbi în casă. Din pașii ei puteam să fac concluzie la bucuria, de care era cuprinsă inima ei.

După un pătrariu de oră ea era era la mine în grădină. „S'a isprăvit!” îmi diise voioasă. „Am făcut tot, ce am putut face. De cumva Norris nu s'a angajat deja prin vre-o promisiune, poți fi sigur, că Albertul dtale va cuprinde locul vacant. Cât de tare doresc, să cunosc pe buna Elisă!”

Încă în sara aceea aflai spre liniștirea mea, că comptabilul, pe care l'ai înmormintat ieri, a murit după o bolire de două zile. Puteam spera deci, că locul lui încă nu l'ai cuprins nimeni.

Ce să vă mai spun? A treia zi după visita mea la dl Gibson avui sara bucuria respusă de a folosi pe Mititelu de sol. Biletul meu cuprindea următoarele cuvinte:

„Diu Albertu este rugat a se presenta cât mai în grabă la Norris et Cie. Acolo

este vacantă oficiul de comptabil și i-se va concedea dlui, dacă va pute să producă referențe și atestate satisfăcătoare.”

Modestia mă opresce a împărtași cele două epistole, cari îmi sosiră asemenea unui resuet la șirurile acestea ale mele. Scriitorii acelor epistole mă numiră prevedința lor, binefăcătorul lor pentru totă viața, îngerul lor apărător și mai știu ce. Epistola, prin care Albertu mi-a dat de scire, că el îndată a fost aplicat, avea închierea acosta:

„Dtale am să-ți mulțămesc, prietinelu meu necunoscut, pentru viitorul fericit, care mă așteptă. . . . De sară voi fi redat miresei mele și ea mie, și vom hotărî ziua cununiei noastre.

„Numai una ne lipsește la deplinirea fericirii noastre: ore nici odată să nu scim, cui avem, să o mulțămim? nici odată să nu sărutăm noi mâna aceea, care ne-a venit într'un chip așa de gingaș și marionimos într'ajutoriu și a mutat jalea noastră întru bucurie? Fii de tot bun și ni-te descoper!”

Epistola asta am dat'o și aliatei mele. Meritul era în partea cea mai mare al ei. Ea avea deci să hotărască și asupra rugării lui Albertu. Eu n'ai pute, să spun, la ce m'ai fi hotărât, dacă ai fi făcut'o fără de a cere sfatul ei. M'ai fi chinut cămpenind, care preț e mai mare, al franchisei ori al tănuirii. Amindouă erau ademenitoare. Dar tinera mea prietină nu și-a bătut mult capul. Nu știu, ce a îndemnat'o, finul tactu, care-lă a femeile, ori bucuria, ce o causază fetelor tănuirea, — destul că ea a hotărât, că deocamdată să nu mă descoper. Mi-se pare însă, că ea a ascultat de îndemnul cel dintăiu. Dora i-am declarat, că le-ai împărtași mirilor, că ea a fost urditorea de căpetenie a complotului, și i-ai îndruma la ea cu mulțămitele lor. Ea mi-a impus deci, să dau lui Albertu un răspuns negativ.

Dar pentru aceea totuși am ascultat de glasul interesului, care-lă nutriam față cu tinărul comptabil, și m'am rugat de dl Gibson, să mă introducă într'o zi în comptoirul dela Norris et Cie. Acolo am vedut pe Albertu. Elu era un tinăr frumusel și simpaticu cu privire inteligentă și deschisă. Eram îndestulit cu el și cu fapta mea.

Însă singura comunicare, ce ne era cu putință, s'a continuat și după cununia lui Albertu și a Elisei. Nu trecea nici o noapte, fără ca Mititelu să se prezenteze la mine și să-mi aducă vre-unu cuvintu ori semn de recunoscintă și iubire.

Sosise era toamna, cându Mititelu mi aduse într'o noapte un biletu, care cuprindea următoarele cuvinte:

„Nobilulu nostru binefăcător! Bunulu Dumneđu ne-a dăruit o fetiță. Deja înainte de nascerea ei m'am jurit, că voi cerca toate spre a te îndupleca, să fii nașul prunculu nostru celu dintăiu. Vei să lași, ca mititica noastră să rămână nebotezată multă vreme? Ore inima cea bună a dtale va lăsa, ca mama mititice mele să fie cuprinsă de grije pentru amânarea sfintulu botez? Asta nu se poate! — Vino în sfârșit și cuprinde și la masa noastră locul, care l'ai cuprinsu deja de multă vreme în inimile noastre! Elisa.”

Ce gândiți, pututu-m'ai fi împotrivi acestei rugări? Dar ca un aliatu credincios

m'am dusu mai întâiu, să consultez pe vicelul meu avocat, pe prietina mea Alice. Nu vă pot spune, cât de bine ne înțelegeam amindoi din ziua, care ne-a făcut aliați.

„Ce să fac?” am întreat'o, după ce a cetit și ea biletul. „Pote-se refusa o rugare ca acosta?”

„Nu, sigur nu,” diise ea serios. „Acum nu mai este scapare. Ai să mergi.”

Mititelu duse de sară rezoluția.

În ziua următoare am cercetat pe Albertu și Elisa. Ce să vă mai spun? S'a sevârșit și actul botezului în catedrală. Cându m'a întreatu preotul, care să fie numele finei mele, — putere-ai ghici, ce nume i-am spus?

Mai restă, să vă spun, că Mititelu și-a împlinit serviciul și de aci încolo invitându-mă din cându în cându la zile onomastice și natale și la alte serbători familiare dragălașe.

Asta a tinut doi ani. Într'o sară sermanul animalu s'a întorsu acasă și a căduț obosită până la morțe pe patul micel Alice. A voit să mără lângă ființa aceea, carea îi mulțămia orecum esistența.

Sermanul Mititelu! N'a ajunsu ziua, în care să ducă lui Albertu și Elisei invitarea la cununia mea. Putere-ai ghici, cu cine m'am cununat?

Bibliografie.

A apărut de sub tipariu **Octolchul cel mic** edit. III. Blagi 1892 și se află de vindare la tipografia seminarială nelegat cu prețul de 80 cr. v. a., legat cu calcăiu de pânză cu 95 cr. v. a. Legat împreună cu **Pentecostariul** costă 1 fl. 80 cr. v. a.

Cestiuni din dreptul și istoria bisericii românești unite, studiu apologetic din incidentul invectivelor „Gazetei Transilvaniei” și dlui Nic. Densușanu asupra Mitropolitulu Vancea și a bisericii unite. Partea I. Opulu constă din 17 côle=272 pagini formatu octav, prețul trimis franco 80 cr. și se poate procura dela tipografia seminarială.

Chiaru acum a apărut de sub tipariu și se află de vindare la **tipografia seminarială**

Euchologiu

edițiunea a doua, revăduță după originalulu grecescu și îndreptată în modu însemnat. Formatu 8° mare pe 552 pagini, pe hârtie velină, tipariu frumos în **negru și roșu**. — Prețulu nelegat fl. 2.80, era legat în piele tare fl. 3.80. ¹⁾

Totu acolo se mai află:

Triodul, crudo fl. 6.50, legat în piele tare și cu copci fl. 10.

Orologeriu, crudo fl. 2.80, legat în piele fl. 3.80.

Apostoleriu, folio, crudo fl. 4.40, legat în piele și cu margini aurite fl. 6.40.

Evangelia dela s. liturgie și inserat din ziua întâia a Învierii Domnului Christos, în 7 limbi, legat în folio 60 cr.

„**Vatra**” Nr. 6 conține: *Lupta vieții* (Gazel) de George Coșbuc, *Straturi în poezia noastră poporană* de Virgil Onițiu, *Negru-Vodă* de Em. Grigoroviță, *Când a fost să plece* de George Murnu, *Proscrisul* (Scene și tablouri) de St. Basarabeanu, *Geniu și Miserie* de V. D. Păun, *Mărgăritare alese* (Reforma ca lege fatală) de I. L. Caragiale, *Mara* de Ion Slavici, *Resburare* de Carmen Sylva, *Fel de fel*. — *Ilustrațiile*: Veste bună. — *Primăvară*. — *Adio*. — *Afumat*. — *Vorbe dulci*. — *Piramidele lui Cheops*. — *Morga din București*.

¹⁾ În Nr. 12 din erore s'a tipariu prețulu fl. 2.50 și 3.50.

Economie.

Viței inveninați cu mercuriu. În multe locuri economii nostru țin ierna rău viței și preste totu vitele mai mărune. Pe lângă aceea nu le curată, nici nu le țesală. Urmarea acestei economii este, că vitele slăbesc, și le umplu pēduchii. Ca medicină pentru stērpirea pēduchilor la viței se folosește mai alesu o specie de unsōre pregătită cu mercuriu (argintu vițu). Unsōrea acēsta și respective mercuriul din ea, ce e dreptu, nimicesce pēduchii, dară pōte să cauzeze și inveninarea vitelor, dacă se aplică în cuantū prea mare și fără precauțiune cuvenită. Precauțiunea stă în mestecarea unsorii de mercuriu cu unsōre de porc în părți egale. Viței însă i-se lēgă la capu unū lemnū astfel, câtū să nu se pōtă linge nici pre sine, nici să nu pōtă linge pe celealalte. Vitele se ungū dimineața, ēră sara se spală cu apă caldută și cu săpunū. Pe calea acēsta pēduchii perū în 2—3 zile. Pentru unū vițelū e de ajunsū, dacă se unge la rădăcina cōrnelorū cu 5—10 grame de unsōre de mercuriu mestecată cu unsōre de porcū.

Fumul de tăbăcū are și părți bune, că alungă insectele și delectēză pe fumătoriū cu undulațiunile, ce le face elū înălțându-se, dară totuși suntū neasemēnatū mai numărōse părțile lui cele rele. Fumul corumpe aerulū, strică ochii și plumăile fumătoriilor restrinși între părēții chiliei. Fumulū înghițitū saū trasū în peptū are urmări chiarū funeste, anume iriteză prea tare nervii, câtū omulū nici durmi nu mai pōte, și în fine cauzēză mōrtea fumătoriului pasionatū. Profesorulū anglesū Huxley a arētatū, că amiculū sēu, celebrulū fizicū John Tindal, a cădūtū jertfă fumului de tăbăcū. Itū trāgea în peptū cu o deosebită pasiune.

Lapte înghețatū. În Siberia din cauza frigului celū cumplitū laptele nu se pōte transporta în stare fluidă înghețându îndată. Locuitorii, cari se ocupă cu lăptăritulū, lasă, ca laptele să înghețe în jurul unorū suluri mici, pe cari apoi le vindū. În timpulū mai nou francesi s'au încercatū a îngheța laptele pe cale artificială și a-lū pune astfel în comēciū. Înghețarea o efēptuescū cu ajutoriulū unorū mașini speciale. Laptele înghețatū în bucăți mai mici se transportă ușorū pe calea feratā și pe nae și rămāne de totū prōsperū timpū de o lună. Cândū se întrebuintēză, în decursū de 2—3 minute se topesce. Generin-Grandville într'o adunare a reuniunii economice regnicolare din Franca a arētatū, că laptele prin înghețare nu perde nici din grāsime, nici din alte însușiri, și cu nimica nu e inferiorū laptelui comunū.

Mēsuri în contra peronosporei. Ministrulū de interne și celū de agricultură au aprobatū regulamentele satorite de cătră cetățile Kassa și Nyiregyháza spre a împedea lățirea peronosporei viticole. În sensulū regulamentelorū, unde se arată peronosporā, fiecare proprietariū

de viț este obligatū, să-și stropēscă viile celū puținū de trei ori pe anū.

Recolta Romāniei în 1893 a fostū preste totū multămitōre. S'a cultivatū grāu 1.284,900 hectare și s'au produsū 21.184,350 hectolitre, sēcarā 143.001 hectare și s'au produsū 2.714,300 hl., orđū 591.860 hectare și s'au produsū 12.561,680 hl., ovēsū 248,480 hectare și s'au produsū 5.383,140 hl.

Zaharū produsū pe cale chimicā. O fōe francesā aduce scirea, că chimiculū italianū Pellagrini ar fi aflatū secretulū de a pregăti zaharū pe cale chimicā. Invențiunea acēsta amenință cu perire cultura rapilorū și a fabricilorū de zaharū.

Reuniune universală. Cu ocasiunea espōsiției universale din Chicago s'a pusū basā la o reuniune de grădinăritū, care are să se estindā preste tōte statele din lume. Scopulū reuniunii este, ca specialiștii din tōtā lumea să-și comunice unulū altuia esperințele și progresulū pe terenulū grădinăritului. Reuniunea în fiecare statū va avē unū președinte și unū secretariū.

O nouă specie de tăbăcū. În ținuturile mocirlose ale Australiei s'a descoperitū o plāntă necunoscutā europenilorū până în anii din urmă. Plānta acēsta samēnā cu tăbăculū nostru, și în Australia deja au începutū ōmenii a o folosi în locū de tăbăcū. Noua specie de tăbăcū are frunđe mai moi și mai netede decâtū tăbăculū nostru. Dacă se uscă, capētā o colōre roșeticā-surie. Nobilitāndu-se noua plāntă va ocupa totū mai multū terenū în detrimentulū tăbăcului de acum. Anglesii au începutū să cultive noulū tăbăcū, care nu e așa tare ca celū de acum.

Influința electricității asupra animalelor. În grădina zoologicā din London s'a experimentatū, că ce influință are electricitatea asupra animalelor. Mai simțitōre s'au arētatū față de curentulū electricū speciile pisicelorū, apoi ale moimelorū, cari sbierau pe timpulū electricisării; asupra ipopotamului curentulū a produsū puțină impresiune. Elefantulū s'a părutū, că simte o plăcere deosebită în electricisare. Caii se parū a cădē în o specie de somnū hipnoticū în decursulū electricisării; și cei mai turbați devinū blānși și se lasă fără nici o împotfivire a fi pōtcoviți. Cestū din urmă este uniculū rezultatū practicū alū electricisării.

Țigle de sticlă. Încă din anulū trecutū au începutū a se fabrica țigle din sticlă. Țiglele acestea suntū de diferite mărimi și colorii și pe dinlăuntru gōle. La celea mai marī are bucata o greutate de 700 grame, și se recerū la unū metru pătratū 50 de bucăți.

Revista comercială a săptămānei.

Semēnaturile de tōmnă suntū frumoșe, Recēla din săptămānile trecute a fostū bună pentru ele, împedecāndū desvoltarea prea repede. Pentru spicōsele de primăvarā este

lipsă de puțină plōe. Pomii și viile preste totū au iernatū destulū de bine.

Tirgulū de bucate din Budapesta după împrejurările de ađi se pōte numi bunigorū. Prețulū bucatelorū s'a ridicatū ceva față de celū din săptămānile trecute. La o ridicare însemnatā însă nu ne putemū aștepta, după ce cumpărarea pentru esportū e de totā mică. Grāu s'a petrecutū cam 110,000 m. m. plātindu-se maja m. cu fl. 7.50—8.10. Sēcarā a fostū puținū cercatā, circulațiunea săptămānală abia s'a urcatā la 6000 m. m., vindēndu-e m. m. cu fl. 5.60—6.68. Orđū s'a oferitū multū, dară cercarea după elū a fostū mică, pentru aceea prețulū i-a scădūtū cu fl. 5—10 cr. S'a vindutū 8000 m. m. cu fl. 5.45—6.25 după calitate. Ovēsū a fostū puținū, dară fiindū căutatū i-s'a ridicatū prețulū la fl. 6.30—7.50 după calitate. Cucuruzū a sositū puținū, și s'a vindutū cu fl. 4.87—4.90 ēră în Steinbruch cu fl. 4.90—4.95. Semēțele preste totū s'au ieftinitū vindēndu-se m. m. de trifoiū cu fl. 70—72, de lufernā cu fl. 60—70, de māzēriche cu ū. 9.00—9.50, de mohorū cu fl. 8.00—8.50.

Tirgulū de rimători dela Steinbruch. S'a plătītū pentru rimători aleși unguressi grei ge 320—380 kg. 53—63 cr., bētrāni mai grei de 300 kg. 48—50 cr., sērbesci 47—50 cr. la kg. curatū.

Slānind se vinde m. m. cu fl. 50—60, ēră unsōrea cu fl. 53—54.

Bursa de Budapesta.

Din 4 Aprilū st. n. 1894.

Renta de aurū ung. 4%	118.—
« « corōne r. ung.	95.—
Împrumutūl cāilorū ferate ung.	123.—
Amortisarea detoriei cāilorū ferate de Ostū ung. (1-ma emisiune).	126.—
Amortisarea detoriei cāilorū ferate de Ostū ung. (2-a emisiune).	102.—
Bonuri rurale ung.	95.50
« urbariale ung.	—
Obligățiunile desp. regaliilorū	100.25
Împrumutū cu premiū ung.	152.50
Losuri pentru regularea Tisei	148.50
Renta de hārtie austriacā	98.50
« « argintū austriacā	98.25
« « aurū austriacā	119.—
Losurile austr. din 1860.	158.—
« Viena	174.—
Acțiunile banței austro-ungare	1020.—
« « de creditū ung.	429.25
« « austr.	360.80
Obligățiunile cu cāștigū ale banței ipot. ung.	128.—
Scrisuri fonciare ale institut. de cred. și economil «Albina»	101.50
Galbeni împēratești	5.84
Napoleon-d'orū	9.90
Mārci 100 imp. germane	61.05
Londra 10 Livres șterlingi	124.70

Editorū și redactorū răspundētorū:

Dr. Victorū Szmigelski.

Cu deosebită stimă cueză a încunoscința pre Veneratulū Clerū greco-catolicū, că precum și până acum iaū asupra-mi gătirea de

iconostase, amvōne, altare

și alte obiecte de ale instruirii interne a bisericelorū, în ce privesce lucrulū de mēsariū și de sculptorū, de colorare respective de marmorisare și de provedere cu icōne sante, dimpreună cu aședarea acelorū obiecte în fața locului, precum și renovarea de iconostase cu prețurile cele mai ieftine.

Cu proiecte colorate servescū cu plăcere.

Iconostasele ridicate de mine în bisericile greco-catolice au cāștigatū recunōscere deosebită, și tōte mă îndreptățescū la sperarea, că Veneratulū Clerū mă va împărtăși ocașionalminte de prețuita-i încredere. Silința mea se va îndrepta tot-deuna într'acolo, ca și de aci înainte să meritū renumele celū bunu, care mi-l'am cāștigatu până acum.

Prin tarifulū de zone dispārēndū depārțārile, prin acēsta capacitatea de concurență mi-s'a mārītū.

Rugāndu-mē pentru prețuite comande sum

Oradea-mare, 10 Ianuariū 1892

cu deosebită stimă

Carolū Müller,

auritorū și fabric. de recuis. bisericesci.

Adausă la numărul 14 al „Unirii”.

Colecta pentru gimnasiul din Blăși.	
Suma din nrul 13.	fl. 13917.49
Ales. Dobrescu v. protopopul	
Sebeșului a colectat:	
6. Din <i>Boz</i> pe l. Nr 741 dela:	
Ioan Miclea preot	fl. 1.—
Nicola Miclea prim.	1.—
Vasile Cismaș	1.—
Ioan Hilla	—50
Marcu Crișan	—25
Constantin Sirbu	—10
Ioan Muntean l. Șt.	—50 fl. 4.35
7. Din <i>Drașov</i> pe l. Nr 726 dela:	
Ioan Pop paroch	fl. 1.—
Dela popor	2.—
Voina Gusan invēt.	—60 fl. 3.60
Ioan V. Kusu protopopul	
Sibiului a colectat:	
1. Din <i>Brad</i> pe l. Nr 753 dela:	
Demetri Clain perot fl.	1.—
Ioan Vasile cantor	1.—
George Dan	1.—
Ioan Călăraș	1.—
Irimie Rociu inv. pens.	—50
Niculae Ift Urs invēt.	—44
Eug. Clain preutésă	—50
George Urs Urzică	—50
Costantin Durdun	—50
Ioan Iftemie Urs	—50
George Vasile	—30
T. Hoghia invēt. pens.	—19
George Coman Urs	—20
Niculae Lazar	—24
Niculae Dancu sen.	—20
Ioan Vasile	—24
Niculae Simu	—15
Nuță Lazar	—24
Niculae Muntean	—20
Ioan Mihu	—25
Ioan Muntean Părăd	—12
Ioan Muntean Opris	—20
Ioan Iacob	—20
George Simu	—20
Costantin Irimie	—24
Costantin Bucurenciu	—12
Niculae Durdun	—10
George Lazar Durdun	—10
Niculae Tat	—10
Ioan Durdun a Evei	—10
George Bota iun.	—10
Ales. Borbel	—10
Ioan Dan	—10
Ioan Brancea iun.	—10
Iosif Durdun	—10
Tóder Baltes	—10
Niculae Crișan	—10
Ioan Bădilă	—10
Costantin Dan	—10
Ioan Stanca	—10
Niculae Dancu iun.	—10
Ioan Durdun Onica	—10
Moise Badiu	—06
Teodor Bucurenciu	—12
Pastu Dan	—05
Niculae Baltes	—10
Maria Coman Urs	—05
George Balea	—04
George Ștef	—20
Ioan Nasu	—03
Niculae Gaia	—03
Nichifor Coțofană	—03
Iosif Bucurenciu	—06
Petru Lendea	—03
Maria Mihuț	—03 fl. 12.86
2. Din <i>Orlat</i> pe l. Nr 764 dela:	
Bis. gr. cat.	fl. 10.—
Petru Brad paroch	2.20
Dionisiu P. Decei coop.	2.20
Nicula Grancea invēt.	1.—
Lud. Pesamosca	2.—
Dr. George Prunaș	2.—
Maria Șimonca	1.—
Romul Simu	2.—
Muntean	—50
Alesandru Degan	1.—
Iosif Lollan	—40
Ioan P. Muntean	—50
Ioan Moga iun.	—50
George Sioța	—50
Ión n. Bucur Pop	—20
George Iacob	1.—

Bucura G. Iacob	—50
Ioan S. Opris	—50
Mih. Z. Pop	—30
Masilie Bogdan	—50
George G. Roșca	—10
Ioan V. Mărginean	—10
Simion Loloiu	—50
Petru Olariu	—50 fl. 30.—
3. Din <i>Șura mică</i> pe l. Nr 773 dela:	
Aron Mihuleț	fl. 1.50
Traian Șandru	1.—
Ilie Dragomir	—20
Toma Murășan	—50
Dănilă Popovici	—30
George Ludoșan iun.	—30
Lazar Plescu	—10
Toma Dănilă	—20
Ilie Ciolan	—20
Mașteiu Ciolan	—20
Petru Ciolan	—10
Ilie Pécuarariu iun.	—20
Ilie Ciolan sen.	—10
Amalia Mihuleț	—10
George Ludoșan sen.	—10 fl. 5.10
4. Din <i>Slănnic</i> s'a colectat dela:	
N. Mihălțan preot	fl. 1.—
Dela poporeni	2.55 fl. 3.55
Din <i>diecesa Lugosului</i> s'a colectat:	
1. Din <i>Lugos</i> pe l. Nr 121 dela:	
Ștefan Moldovan preposit capitularu	fl. 10.—
Andrei Liviu can. lect.	10.—
Petru Pop can.	10.—
Ben. Densușan can.	5.—
Ioan Madincea can.	1.—
Mihaiu Perian	10.—
Nicula Nestor secretariu not. cons.	30.06
Corneliu Iubaș	10.—
Nicula Muntean	3.—
Ștefan Berceaa	5.—
Petru Popescu invēt.	2.—
Vincențiu Grozescu	5.—
Nicula Popa	1.—
Dela poporul unit din Lugos	21.60
Bis. română unită din Lugos	10.—
Demetriu Pap preot	5.—
Demetriu Greu preot	3.—
Vasiliu Petroviciu	1.—
Adam Blajescu	—50
Teodor Popoviciu	—20
Nicula Simescu	—20
George Matesescu	—20
Petru Mihaileviciu	—20
Livia Savu	—12
Dela cassa bis. din Pêrul	1.72
Dela cassa bis. din Nevrincea	3.—
Petru Pinteaa preot	5.—
Maria Pinteaa preotésă	1.50
Ioan Pinteaa școlariu	—50
Filip Albuiescu jude	1.—
Pavel Savițu docente	—20
Nicula Muntean curat. bis. din Lugos	3.— fl. 160.—
2. Din <i>districtul Oravița</i> :	
Din <i>Oravița</i> pe l. Nr 128 dela:	
Elena Magiunea Mēhes fl.	5.—
George Popoviciu prot.	5.—
N. N.	2.—
Alesandru Popoviciu protopresb.	2.—
George Dragoescu inv.	2.—
Eha Trăilă adv.	10.—
A. Ioascovici esec. reg.	3.—
B. Muntean adv.	3.—
Dr. P. Comean adv.	3.—
Iosif Novac invēt.	2.—
Basilă Mărginean	1.—
Ioan Perian	1.—
Cassa de păstrare ro-mână din Oravița	20.—
Broscentaută	2.—
George Bogdan com.	2.—
Ioan Bogdan docente	2.—
Emilia Plescu	2.—
Ioan Bogdan frnariu	—50

George Jian docente	—50
George Voda	—50
Carol Pauloviciu	—50
Aureliu Giuca teolog	—50
George Neda capelan	—50
Silviu Mireu comer.	—50
Nic. Tătuc preot gr. or.	1.—
Alesie Nedici	—50
George Brebenariu	—50
Ilie Epure	—50
Petru Iovesco	—50
Pavel Lazar	—50
Alexa Bogdan	—50 fl. 73.50
Din <i>Marcoveț</i> pe l. Nr 128 dela:	
Ioachim Giuca preot fl.	3.—
Ioane Moise not. com.	2.—
Dr. Petru Zebeniag adv. in Verșet	2.—
Alesandru Giuca doc.	1.—
Vladimir Spătariu adv. in Verșet	10.—
George Popoviciu preot	1.—
Georgievici maguț. in Verșet	1.—
Demetriu Truța	1.—
Dr. Nicolae Popovici adv. in Verșet	3.—
Nedelco George adv. in Verșet	1.—
Dr. G. Milosavlievici adv. Verșet	1.—
Iacob Klauber cive in Verșet	1.—
Bubenicsek Tamás	—50 fl. 27.50
Din <i>Greovaț</i> pe l. Nr 128/C dela:	
Vasiliu Pascu preot	fl. 2.—
Ales. Popovici not.	5.—
Vasiliu Argane	1.—
Ana Pascu	1.—
Ortensia Pascu	1.—
Ioan Capetă invēt. or.	2.—
Ioan Beldea preot or.	1.—
Ioan Opresan preot or.	1.—
Moise Popescu doc.	1.—
Deme. Adamovici com.	1.—
Voinu Bacală	1.— fl. 17.—
Din <i>Ciuchiciu</i> pe l. Nr 128/A dela:	
Nicula Bérés paroch fl.	2.—
C. Petrovici	1.—
Ionel Cribensky	1.—
Ioan Belea invēt.	1.—
P. Nădășan	—50 fl. 5.50
Din <i>Tievaniu mic</i> pe l. Nr 128/A dela:	
Dr. Alesandru Coca	fl. 2.—
Ștefan Smitilă	—20
Toma Stanca	1.—
Ioan Radu	—10
Iosif Gerga	—20
Ioan Novac	—10
George Tomás	—50
Teodor Angel	—10
Vasile Giuca	—20
Ioan Ilona	—10
Iosif Borca	—10
Iovan Popa	—55
Iovan Boca	—10
Ioan Lepa	—15
George Lazar	—10
Petru Radu	—20
Petru Giuca	—10
Floria Mera	—05
Slovana Milovan	—10
Ioan Epure	—10
Iosif Mera	—10
George Simu	—10
Trifan Begu	—10
Ioan Ilona școlariu	—04
Pavel Epure școlariu	—03
George Epure școlariu	—03
Ioan Souca	—03
George Novac	—04
Pavel Bugarus	—10
Slovana Crăciun	—05
Maria Sirbu	—05
Ioan Bugar	—10
Ana Epure	—05
Ioan Sirbu	—10
Unii școlari	—19
Avel Pop preot	1.— fl. 8.16
Din <i>Jittin</i> pe l. Nr. 128/F dela:	
Nicefor Cleop. Ganga fl.	10.—

Adausă la numărul 14 al „Unirii“.

Bis. gr.-cat.	10.—	
Ioan Voina	5.—	
George Poenariu inv. „	1.—	
Alfred Hazi	1.—	
Drugariu Todor	—40	
Ioan Coca	1.—	
Dumitru Pascu	—40	
Ioan Baies	1.—	
Petru Popoviciu	1.—	
Alesandru Filipoviciu „	1.—	
Toma Stanca	1.—	
Vasilie Leza	1.—	
Petru Rața	1.—	
Din cassa bis gr. or.		
din Ciuganovița „	3.10 fl.	37.90
Din <i>Ticvanii mare</i> pel. Nr 127 dela:		
Demetriu Rusu . . . fl.	3.—	
Sofron Pascu preot „	3.—	
Vasilie Leza	5.—	
Nicolae Belone	5.—	
George Stanca	2.—	
Iuliu Birou invet. „	1.—	
Georgiu Calman invet. „	1.—	
N. Stanca agronom „	1.—	
George Toma	1.—	
Maria Braia	2.—	
Ioan Stoina	1.—	
Petru Braia	2.—	
Iosif Stoina Neda „	1.—	
Simeon Popa	1.—	
Toma Stanca	3.—	
Maria Popa	2.—	
Nicolau Braia	7.50	
Timoteiu Stanimir „	1.—	
Ianos Biro	1.—	
Avram Pura	—60	
Iova Ilob	1.—	
Pavel Zar	1.—	
Vuia Argane	1.—	
Sofron Pascu	1.—	
Petru Bugar	—50	
George Bebas	1.—	
Dragan Purec	—50	
Setru Icmari	—50	
Simion Beclian	—50	
Achim Ivan	—50	
Costa Belia	—50	
Petru Craia	—50	
Petru Vuia	1.—	
Iosif Stanca	—50	
Avram Purec	1.—	
Simion Frent	—50	
Iacob Melone	1.—	
Iosif Stoina	—50	
Maxim Vuia	1.— fl.	58.10
3. Din <i>Districtul Buziasului</i> s'a		
colectat pe l. Nr 122 dela:		
Nicolau Secășan preot fl.	1.—	
Georgiu Muntean coop. „	2.—	
N. Barbus cleric abs. „	1.50	
Nicolau Lupescu preot „	—50	
Simion Popoviciu preot „	2.—	
Iova Gilozan	—50	
Nicolae Cristescu	1.50	
Aureliu Iechim preot „	2.—	
Ioan Fărcaș curat. „	1.—	
Paul Fărcaș	—40 fl.	12.40
4. Din <i>Districtul Vermeșului</i> s'a		
colectat pe l. Nr 123 dela:		
Ioan Vulcan protop. fl.	50.—	
Georgiu Morariu preot „	20.—	
Nistor Toma jude „	1.—	
Ignat Bica curat.	—50	
Maria Morariu	1.—	
Mih. Oct. Morariu „	1.—	
Ioan Ionescu inv. „	1.—	
Klein Iosef comerc. „	1.—	
Bis. gr.-cat. d. Vermeș „	10.—	
Paul Muntean inv. „	5.—	
Coristiigr.-cat. Vermeș „	3.—	
Liviu Iancu preot „	5.—	
Iuliu Boldurean inv. „	5.—	
Bis. gr.-cat. din Visag „	5.—	
Georgiu Belu curat. „	1.—	
Ioan Ţuca preot „	2.—	
Petru Catone preot „	5.—	
Ioan Stan curat.	1.—	
Bis. gr. cat. Furlog „	2.—	
George Balint curator „	—40	
Simeon Margita	—60	
Fondul scol. gr. cat.		
Furlog	3.—	

Naum Panga	1.—	
Georgiu Murgu inv. „	—50	
Bis. gr. cat. Zgribesci „	5.—	
Demetriu Poșar preot „	5.—	
P. Staponnot. Zgribesci „	5.— fl.	140.—
5. Din <i>districtul Timișorei</i> s'a		
colectat pe l. Nr 124 dela:		
Anonymus fl.	1.—	
Georgiu Liva	2.—	
Dr. Aurel Dămian „	1.—	
Ioan Meșan Episcop		
gr. or.	20.—	
Georgiu Telescu	1.—	
Ioan Dumoniu preot „	1.—	
Aurelia Dumoniu „	1.—	
Petru Stanciu preot „	1.—	
Helana Stanciu „	1.—	
B. I.	1.—	
Dr Teodor David preot „	1.— fl.	31.—
6. Din <i>districtul Ciacovei</i> s'a		
colectat pe l. Nr 125 dela:		
Valeriu Popoviciu . . . fl.	—50	
Sima Cercel	—10	
Simeon Bratoe	—10	
Petru Mișcoviciu	—50	
Mai mulți școlari gr. cat. „	—27	
Georgiu Băcală	—10	
Aureliu Șorban	—10	
Simeon Albu	—10	
Iovan Franț	—10	
George Miculescu „	—05	
Mai mulți școlari	—07	
Ioan Traicu	—50	
Ioța Blăjina	—10	
Iosif Danu	—50	
Ioan Mateiu	—30	
Drăgălina Nicolescu „	—20	
Stoia Mateiu	—15	
Ioan Boldiniu	—05	
Trif Berinionț	—10	
V. Goța	2.—	
Alexiu Manciu	1.—	
Nicolau Hoza	1.—	
Antoniu Sora	1.—	
Vicentiu Nedelco „	—20	
George Surdu	—10	
Nicolau Caragia „	—10	
Cica Marcu	—20	
Pálffy N.	1.—	
Nicolae Dragu	—20	
Gavel Chirnu	—20	
Bordos Toma Maria „	1.—	
Dela mai mulți „	—85	
Simeon Ardelean	1.—	
Ruja Dan	—20	
Ilie Jumonea	—10	
Ioan Ceontea	1.—	
Dragora	1.—	
Ioan Biruescu	1.—	
N. Mátyás	—50	
Ioan Lăpădat	1.—	
Demetriu Iorga	—40	
Constantin Toma „	—50	
Ioan Belou	1.—	
Iosif Carabet	—50	
Simion Petco	—10	
Serb Svetozar	2.—	
Kostics Döme	—50 fl.	23.54
7. Din <i>districtul Torontalului</i> s'a		
colectat pe l. Nr. 126 dela:		
Vasiliu Deciu fl.	2.—	
Petru Vălean preot „	5.—	
Luca Lupescu preot „	1.—	
Ioan Ciolac	1.—	
Laurian Luca	2.— fl.	11.—
8. Din <i>districtul Cudșirului</i> s'a		
colectat pe l. Nr 4/a dela:		
Nicolau Muntean preot fl.	1.—	
Ioan Dreghiciu preot „	1.—	
Ioan Muntean inv. „	1.—	
N. Barabanț propr. „	1.—	
Bria	1.20	
Ioan Tanasse	1.—	
Constantin Olariu „	1.—	
Nicolau Olariu	1.—	
Ioan Bogdan inv. „	1.—	
Valeriu Recean	1.—	
Procepiu Herlea	1.—	
Iacob Lupea	1.—	
Georgiu Berian	1.—	
Maria Ștefănescu	2.—	
Teodor Crișan preot „	1.—	

Valeria Crișan	—50	
Ioan Cimora	1.—	
Minerva Dreghiciu „	—40	
Iosif Popoviciu „	1.—	
Ioan Valdean preot „	1.—	
Isidor Sodor preot „	1.— fl.	21.10
Pe l. Nr 133 dela:		
Iuon Lula inv. fl.	—40	
Solomon Muntean „	—20	
Demetriu Iancu preot „	1.—	
Ioan Avram preot „	—50	
Ioan Lupulescu preot „	—50	
Ioan Cimaș preot „	—50	
Nicolae Avram preot „	—20	
Ștefan Pop preot	1.—	
Nicolau Lazar preot „	—50	
Adam Lupșor preot „	—50 fl.	5.30
9. Din <i>districtul Hălmeagului</i>		
pe l. Nr 135 s'a colectat dela:		
Petru Birtan fl.	1.—	
Nicolau Boiboca	1.—	
Gerasim Candrea	3.—	
George Ionescu	—50	
Simeon Bobariu	1.—	
Gynkits Pál	1.—	
Francisc Olariu	1.—	
Ioan Furca	—50	
Ioan Ruscan	—50	
Petru Florea	—50	
Rumul Coșoiu	2.—	
Ioan Bubenik	2.—	
Teodor Tisu	—50	
Pavel Pap	—40	
Georgiu Pădurean „	1.—	
Eliu Cimaș	1.—	
N. N.	1.—	
Lazar Comșa	—50	
Petru Gligor	2.—	
Teodor Pop adv. „	5.—	
Constantin Pop preot „	2.—	
Nicolau Baticiu preot „	1.—	
Petru Pop preot gr. or. „	—50	
Petru Trif	—40	
Vutca Popoviciu	—50	
Ioan Perian preot „	—50	
Alexandru Draia	—50	
George Boeriu	—50	
Teigenbaum Lipót „	—50	
Ioan Câmpian preot		
gr. or.	1.— fl.	32.80
10. Din <i>districtul Jiului</i> s'a co-		
lectat pe l. Nr 138 dela:		
Ioan Bocănicu preot fl.	1.—	
Bis. gr. cat. Galați „	2.— fl.	3.—
Pe l. Nr 139 dela:		
I. Todoran Iun. coop. fl.	2.—	
Atanasie P. Bologna inv. „	1.—	
Ioan Todoran sen. preot „	1.—	
Dela mai mulți	1.60	
Con. Stanciu preot „	2.—	
Ștefan Berinde teol. „	1.—	
Trein Iószef	—20	
Balla Albert	—20	
Farkas István	—50	
Somodi Péter	—50	
Iuon Cădea	—60	
Nicolae Todoran preot „	1.—	
George Bercu	—20	
Ilie Vlaic	—10	
Lobstein Antal com. „	1.—	
Alesiu Baiu cant. „	1.—	
András Palitze	—20	
Creștina Șerban	—10	
Nicolae Andreiu	—20	
Maria Petrescu	—10	
Ion Ursiu	—10	
Creștina Leorinți	—10	
Todor George	—20	
Eva Șerban	—10	
Pavel Ciocan	—10	
Ioan Todoran	—10	
Ioan Pervulescu	—10	
Petru Ulariu	—10	
Dan Vlaicu	—10	
Ion Dusa	—10	
Ana Bălan	—20	
Anuța Olariu	—10	
Ioan Petru Balie „	—10	
Paraschiva Petrescu „	—10	

(Se continuă.)
Suma fl. 14644.75